

Keskustan alueen kouluverkko

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

Sivistyslautakunta 28.10.2025

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

Sisällys

1. Johdanto.....	2
2. Kunnan taloudellinen tilanne ja sen kehitys	4
3. Opetuspalveluiden taloudellinen tilanne ja sen kehitys	6
4. Nykyinen kouluverkko keskusta-alueella ja Mäntsälässä.....	8
4.1. Koulujen sijainti ja alueet, joilta oppilaat yleisesti on sijoitettu kouluihin - keskusta-alue ja Mäntsälä...10	
4.2. Koulutilojen (keskusta-alue) kunto ja käyttö muuhun kuin opetustarkoitukseen	10
5. Opetuksen järjestäminen keskusta-alueen kouluissa	12
5.1. Keskusta-alueen koulujen opetuksen järjestämisen nykytila ja tulevaisuus järjestelyjen säilyessä ennallaan	14
5.2. Tavoite ja huomioitavat asiat opetuksen järjestämisessä Mäntsälän keskusta-alueella	15
6. Lähikoulun osoittamismenettely	17
7. Koulukuljetukset	18
8. Opiskeluhoito	18
8.1. Opiskeluhoito nykytila keskustan kouluissa.....	19
8.2. Tavoite ja huomioitavat asiat opiskeluhoitojärjestämisessä Mäntsälän keskusta-alueella.....	19
8.3. Yhteenveto	19
9. Oppilasennusteet.....	20
9.1. Ennusteet kunnan alueella	21
9.2. Ennusteet oppilaaksiottoalueittain	22
9.3. Tilojen riittävyys suhteessa oppilasmääriin.....	23
10. Kuntarajat ylittävä yhteistyö.....	24
11. Henkilöstösuunnitelma	24
11.1. Opettajat	24
11.2. Muu koulun henkilökunta	24
12. Vaikutusten arviointi.....	25
12.1. Lapsiin kohdistuvat vaikutukset	26
13. Lausunnot	26
13.1. Lautakuntien lausunnot.....	27
13.2. Vaikuttamistoimielimien lausunnot	28
13.3. Kuntalaisten ja henkilöstön edustajien lausunnot	29
13.4. Yhteenveto ja huomiot lausunnoista.....	29
14. Esitys Mäntsälän keskustan alueen uudesta kouluverkosta ja oppilaiden lähikoulujärjestelyistä	30
15. Yhteenveto ja päätösehdotukset	32
LIITTEET	32

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

Keskustan alueen kouluverkko – Selvitys ja kehittämissuunnitelma

1. Johdanto

Mäntsälän kunta tilasi sivistys- ja hyvinvointipalveluiden strategisen tilaselvityksen vuonna 2023. Selvityksen lähtökohtana oli tarkastella kokonaisuudessaan Mäntsälän kunnan sivistys- ja hyvinvointipalveluiden käyttämiä rakennuksia suhteessa tulevaisuuden palvelutarpeeseen huomioiden mm. väestökehitys ja toimintaympäristön muutokset. Selvityksen teki Finnish Consulting Group Oy (FCG) ja se valmistui syyskuun alussa 2023 ja selvitys esiteltiin valtuuston iltakoulussa 25.9.2023.

Strategisella tilaselvityksellä tuotettiin kunnan päätösten valmistelun pohjaksi erilaisia sivistys- ja hyvinvointipalvelujen rakennuksiin liittyviä vaihtoehtoja. Vaihtoehtojen tarkastelussa huomioitiin palvelutarpeiden toteuttamismahdollisuudet sekä selvitettiin rakennusten hyödyntämispotentiaalia pedagogistoiminnallisesta näkökulmasta. Samalla arvioitiin mahdollisten muutosratkaisujen toteuttamista ja tarkastelun kohteena olevien palvelujen sijoittumista nykyisiin kiinteistöihin. Selvityksessä tarkasteltiin myös uudisrakentamisen tarvetta ja suhteutettuna arvioituun palvelutarpeeseen.

Strategisessa tilaselvityksessä keskityttiin erityisesti Mäntsälän kirjaston, liikunta- ja nuorisopalveluiden, Mäntsälän keskustan alueen koulujen sekä Mäntsälän keskustaa lähellä olevien koulujen sekä Porvoonseudun musiikkiopiston tilatarpeisiin. Selvitys antoi vaihtoehtoja ja suuntaa jatkovalmistelulle.

Vuosina 2023 ja 2024 tehty tilatarveselvitys täydensi ja tarkensi FCG:n strategista tilaselvitystä.

Tilatarveselvitystä esiteltiin kunnanvaltuuston seminaarissa 26.8.2024 ja samalla kunnanvaltuuston ryhmät esittivät näkemyksiä sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen tilaselvitysten jatkotoimista ja halutusta suunnasta.

Tilatarveselvityksessä FCG:n tekemää strategista tilaselvitystä täydennettiin muuttovoitolla korjatulla oppilasennusteella, jossa syntyneiden lasten määrä toimii ennusteen pohjana. Tilastomateriaalissa tarkasteltiin myös lapsiperheiden määrän kehitystä. Kaavoituksen osalta huomioitiin tonttitarjonta kunnan alueella ja tulevat asuntoalueet sekä nykyinen kiinteistökanta. Kiinteistöjen tietojen osalta toimitilapalvelut teettivät alustavia kuntokartoituksia strategisen tilaselvityksen kohteena olleista koulukiinteistöistä. Tekninen ja elinvoimapalvelualue tarkasteli investointien jaksotusta eri näkökulmista tarkasteltuna: kiinteistöjen peruskorjaukset sekä rakennusten ja infran uusinvestoinnit.

Taloussosasto arvioi vaikutuksia talouteen tarkastelemalla sivistys- ja hyvinvointialueen tuloja ja menoja. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueella huomio kiinnittyi toiminnallisiin tarpeisiin ja niistä lähteviin kiinteistöjen peruskorjaus- ja investointitarpeisiin, tulevaisuudessa tarvittaviin kiinteistöihin ja toimintojen sijoittumismahdollisuuksien tarkasteluun olemassa oleviin kiinteistöihin.

Tilatarveselvityksessä FCG:n strategista tilaselvitystä tarkennettiin jonkin verran vapaa-aikapalveluiden osalta ja koulujen tarkastelussa tutkittiin skenaariomalleilla eri vaihtoehtoja, joiden avulla tarkasteltiin muutosten hallintaa ja toiminnan sopeuttamista palvelun kysyntää vastaavaksi.

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

Ennen päätöksentekoa vuonna 2024 tilatarveselvityksestä pyydettiin lausuntoja. Hyvinvointilautakunnan ja sivistyslautakunnan esitykset tilatarveselvityksestä käsiteltiin kunnanhallituksessa 8.11.2024 § 211. Tilatarveselvityksestä ei tehty päätöstä ja kunnanhallitus päätti palauttaa sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen tilatarveselvityksen uudelleen valmisteluun. Jatkovalmistelua ohjeistettiin niin, että valmistelussa keskitytään Mäntsälän keskustan alueen kouluverkkoon ja siinä erityisesti Myllymäen alakoulun tilakysymyksen ratkaisuun.

Sivistyslautakunta ohjeisti sivistys- ja hyvinvointipalvelualueetta jatkovalmistelussa ja käynnisti Mäntsälän keskustan alueen kouluverkkoselvityksen tekemisen, koska Myllymäen koulun tilakysymyksen ratkaisuvaihtoehtojen tutkiminen edellytti Mäntsälän keskustan alueen kouluverkon tarkastelua kokonaisuudessaan. Sivistysjohtaja nimitti kouluverkkovalmistelua varten sivistys- ja hyvinvointipalvelualueelle hankeryhmän.

Mäntsälän keskustan alueen kouluverkkoselvityksen hankeryhmään kuuluivat opetuspäällikkö, toimitilapäällikkö, rakennuttamispäällikkö, controller, oppimisen tuen erityisasiantuntija, opetuksen tv-t-asiantuntija, lapsen kasvun ja tuen erityisasiantuntija ja keskusta-alueen koulujen rehtorit.

Hankeryhmä valmisteli kevään aikana kaksi mahdollista vaihtoehtoa keskusta-alueen kouluverkkoratkaisuksi kunnanhallituksen ja sivistyslautakunnan antamien raamien puitteissa. Sivistyslautakunta päätti 10.6.2025 § 59, että näistä kahdesta vaihtoehdosta tehdään lapsivaikutusten ennakkoarviointi. Tässä esityksessä kokonaisvaikutuksia arvioidaan näiden vaihtoehtojen kautta.

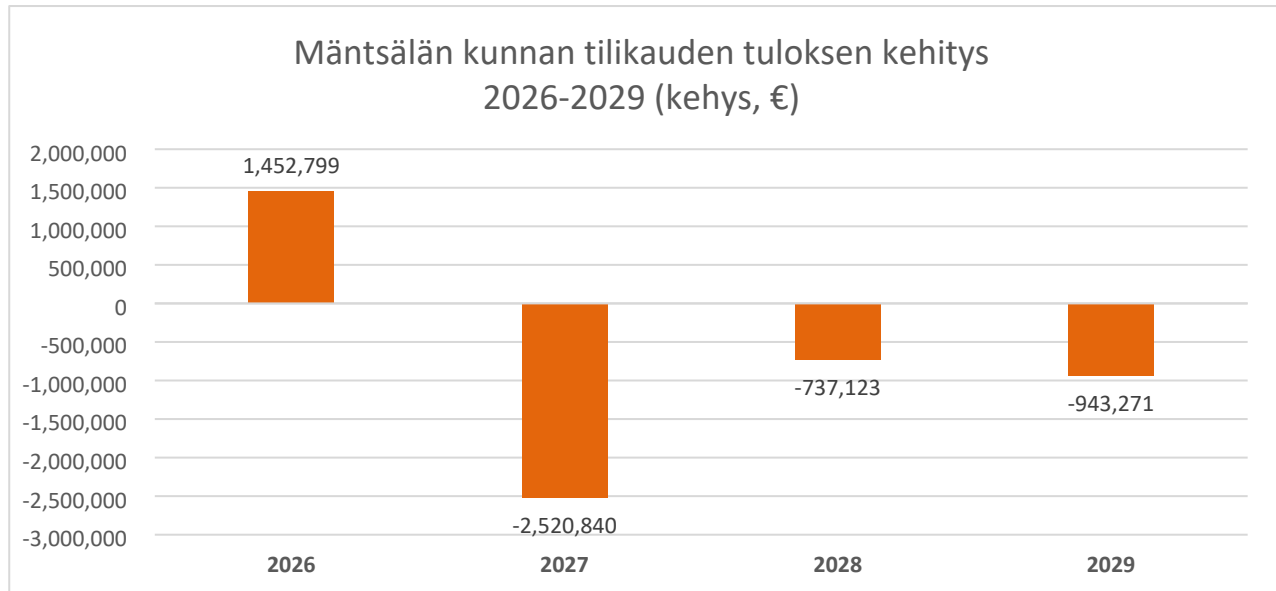
Vaihtoehto 1	Vaihtoehto 2
- Hepolan koulurakennuksen käytöstä luovutaan. - Hepolan yleisopetuksen oppilaat siirtyvät vuosiluokka kerrallaan Riihenmäen kouluun. - Hepolan Vammaisopetus ja vaativa erityisopetus siirtyvät Myllymäki-Ehnroosille. - Kirkonkylän koulun viipaleesta luovutaan kokonaan. 2–4 yleisopetuksen ryhmää siirtyy Myllymäki-Ehnroosille. - Myllymäki-Ehnroosille rakennetaan uudet tilat Myllymäen vuosiluokkien 1–6 opetukselle, Hepolasta ja kirkonkylästä siirtyville ryhmille.	- Hepolan koulurakennus peruskorjataan. - Hepolassa järjestetään vuosiluokkien 1–6 opetusta ja vaativaa erityisopetusta. - Hepolan vammaisopetus siirtyy Myllymäki-Ehnroosille, jonne sille rakennetaan uudet tilat. - Kirkonkylän koulun viipaleesta luovutaan kokonaan. Kaksi yleisopetuksen ryhmää siirtyy muihin keskustan alueen kouluihin. - Myllymäki-Ehnroosille rakennetaan uudet tilat Myllymäen vuosiluokkien 1–6 opetukselle.

Taulukko 1. Sivistyslautakunnassa 10.6.2025 käsitellyssä olleet kaksi vaihtoehtoa

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

2. Kunnan taloudellinen tilanne ja sen kehitys

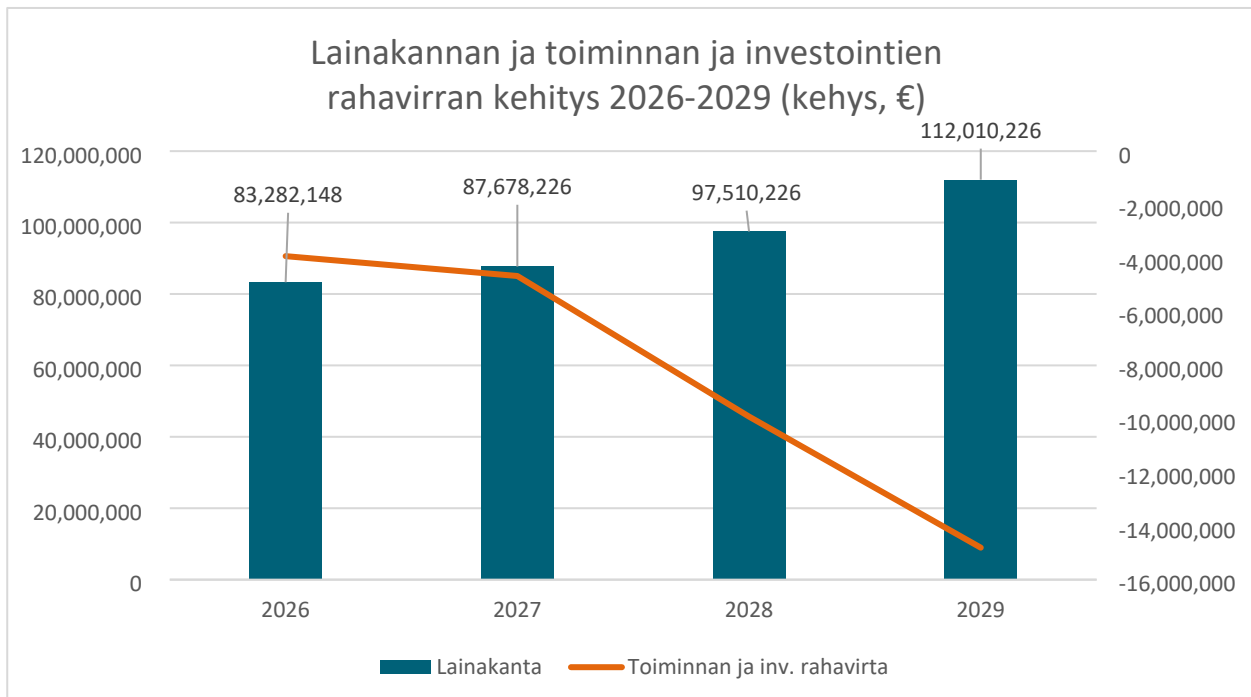
Talousarviokehyksessä vuonna 2026 kunnan tilikauden tulos ilman kertaluonteisia eriä on -2,8 miljoonaa euroa alijäämäinen. Taloussuunnitelmavuodet 2027–2029 ovat suunnitelmissa myös tuloksellisesti negatiivisia.

Kaavio 1. Mäntsälän kunnan tilikauden tuloksen kehitys 2026–2029 (kehys, €)

Rahoituksen osalta tilanne kunnassa on vielä heikompi. Vuoden 2026 talousarviokehyksessä toiminnan (tulot - menot) suhde tehtäviin investointeihin on -3,9 milj. euroa negatiivinen. Toiminnan positiivisella vuosikatteella ei siis saada katettua kyseisen vuoden suunniteltuja investointeja. Todellinen kassavaikutus on -3,9 miljoonaa euroa negatiivinen. Ilman muutoksia vuosikate ei riitä kattamaan investointeja, jolloin kunta joutuu nostamaan lainoja sekä uusia investointeja, että vanhojen lainojen lyhennyksiä ja korkojen maksuja varten.

Kunnan päätöksenteossa on tällä hetkellä valmisteilla suuria investointihankkeita. Investointien toteutuessa lainamäärä kasvaa 2010-luvun lopun tasolle. 2010-luvun lopulla kunnan taloudellinen tilanne heikkeni niin, että kunnassa käynnistettiin talouden sopeuttamisohjelma (Mäntsälä 2026). Lainamäärän kasvaessa rahoituksen lisäksi käyttötaloutta rasittaa uusista lainoista maksettavien korkojen lisääntyminen. Tulevat investointipäätökset määrittävät, kuinka paljon kunta sitoutuu toiminnassaan näihin suuriin pääomaeriin.

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

Kaavio 2. Lainakannan ja toiminnan ja investointien rahavirran kehitys 2026–2029 (kehys, €)

Kuntien saaman peruspalvelujen valtionosuuden laskentaperiaatteissa keskeisenä laskennallisena kustannuksena on peruskouluikäisten lasten määrä. Mäntsälän vuoden 2026 laskennallisten kustannusten pohjatiedoissa lähes 60 % kaikista laskennallisista kustannuksista muodostuu ikäryhmien 7–12 ja 13–15-vuotiaista kunnan asukkaista.

Laskennallisten kustannusten jakosuhteesta kunnan omarahoitusosuuteen ja valtiolta saatavaan valtionosuuteen määritetään vuosittain erillisellä lailla (Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta). Jakosuhte on aiempina vuosina ollut noin 25 % valtionosuutta ja noin 75 % kunnan omarahoitusosuutta. Kunnalle tuleva valtionosuus on yleiskatteellista, eli rahoitusta ei ole suoraan korvamerkitty mihinkään toimintaan. Rahojen käytön kohdistaminen tapahtuu kunnanvaltuuston vuosittaisessa talousarvion päätöksenteossa.

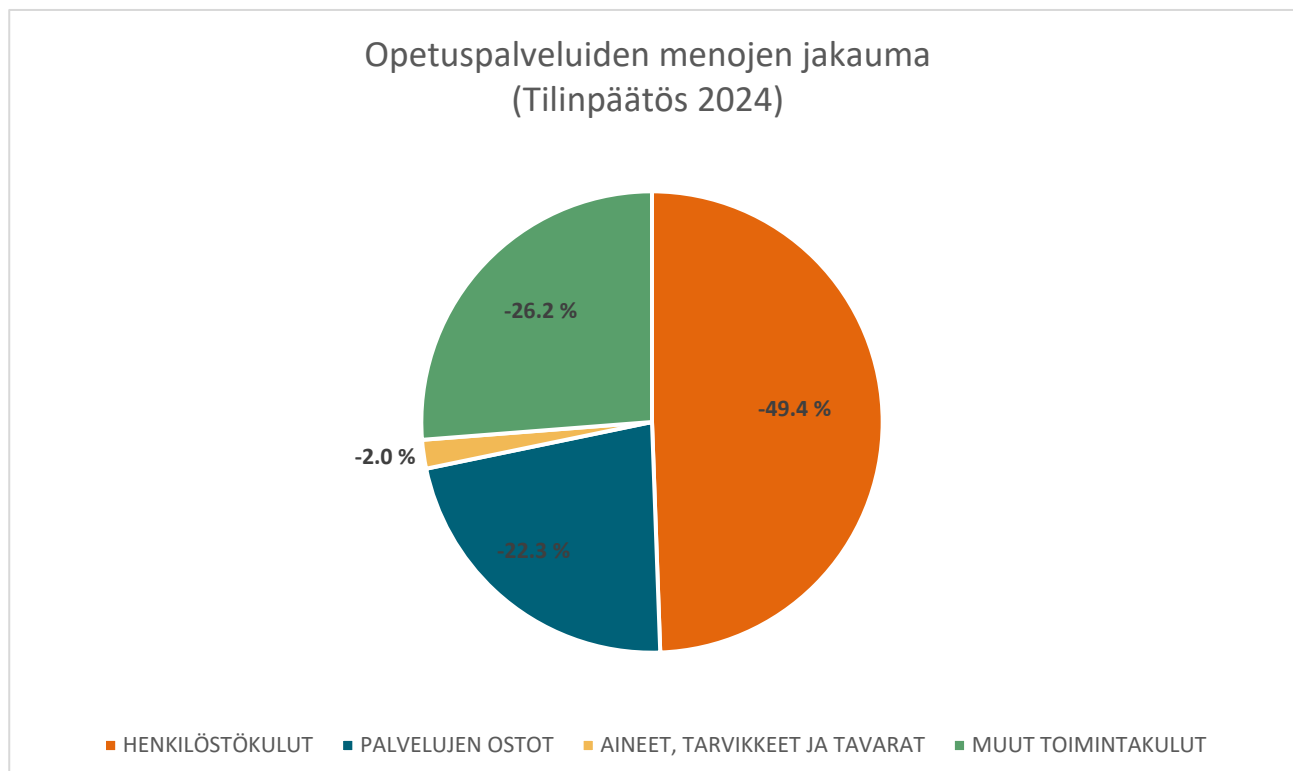
Työllisyystilanteen vaikutukset verokertymään ovat suuria. Kun työttömyys kasvaa, se vaikuttaa kunnan tulo- ja menokertymään kolmella tavalla. Ensiksi kunnan rahoitusosuus työttömyyseduista kasvaa. Toiseksi kunnallisverosta saatava verotulokertymä heikkenee. Kolmanneksi uudessa TE-palvelukokonaisuudessa Mäntsälän maksuosuus järjestäjäkunnalle kasvaa, sillä tarve työttömyystukipalveluille alueella lisääntyy.

Mäntsälän kunnan taloudessa on 2020-luvun lopulla keskeisinä haasteina ovat valtionosuustulojen väheneminen ja verotulokertymän ennakkoinnin vaikeus. Menopaineita aiheuttavat suuret investointitarpeet niin rakennuksiin kuin infrastruktuuriin sekä toive mahdollisten uusien palveluiden käynnistämisestä. Myös kuntakonsernin velkaantuminen aiheuttaa haasteita kunnan taloudelle.

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

3. Opetuspalveluiden taloudellinen tilanne ja sen kehitys

Opetuspalveluiden tilinpäätöksen 2024 mukaan kulut tulosalueella olivat yhteensä 34,9 miljoonaa euroa. Noin 49,4 % kuluista eli noin 17,2 milj. euroa kohdistuu henkilöstökuluihin. Palveluiden ostoihin (mm. oppilaskuljetukset, kotikuntakorvauskustannukset, sekä sisäisinä kustannuksina veloitettavat ravitsemus, puhtaanapito- ja pesulapalvelut) kohdistuu 22,3 % kuluista eli noin 7.8 miljoonaa euroa. Aineisiin, tavaroihin ja tarvikkeisiin kohdistuu 2,0 % eli noin 0,7 miljoonaa euroa. Muihin toimintakuluihin (pääasiallisesti sisäisesti velotettavien kiinteistöjen vuokrakustannukset) kohdistuu 26,3 % eli 9,2 miljoonaa euroa. Kaikista opetuspalveluiden kustannuksista ulkoisia kustannuksia on 66,5 % ja sisäisiä kustannuksia 33,5 %.

Kaavio 3. Opetuspalveluiden menojen jakauma (Tilinpäätös 2024)

Oppimisen tuen lakiuudistus toteutettiin niin, että resurssoinnin ja tuen toteuttamisen periaatteet muuttuivat 1.8.2025 alkaen. Tuen antamiseen on varattava 0,122 tuntia resurssia oppilasta kohden. Tämä lisää vuosittaisia henkilöstökustannuksia. Vuoden 2025 laskennassa on arvioitu, että oppimisen tuen muutoksen vuosittaiset kustannukset ovat ainakin 627 000 euroa. Lisäksi laissa säädetään, että opetusryhmässä yhtä opettajaa kohden voi olla enimmillään viisi oppilaskohtaista tukea saavaa oppilasta. Jos oppilaskohtaista tukea saavia on enemmän, ryhmä on jaettava tai sille tulee osoittaa toinen opettaja. Nämä lisäävät luonnollisesti kustannuksia. Tällä hetkellä on vielä haastavaa arvioida, kuinka paljon lisäkustannuksia tämä vuositason tuo kunnalle.

Käyttötalouden osalta on myös huomioitava lähitulevaisuudessa koulurakennusten tietoverkkojen kuntokartoitus ja ajan tasalle saattaminen. Esimerkinomaisesti voi todeta, että Riihenmäen koulun yläkouluosan kuntokartoitus ja kunnostus maksaa karkeasti arvioiden 250 000 euroa. Lisäksi käyttötaloudessa on varauduttava yleiseen kehitykseen ja siihen, että tämä vie rahaa. Tekoälyn laaja käyttöönotto opetuksessa maksaa kunnalle noin 70 000 euroa vuodessa.

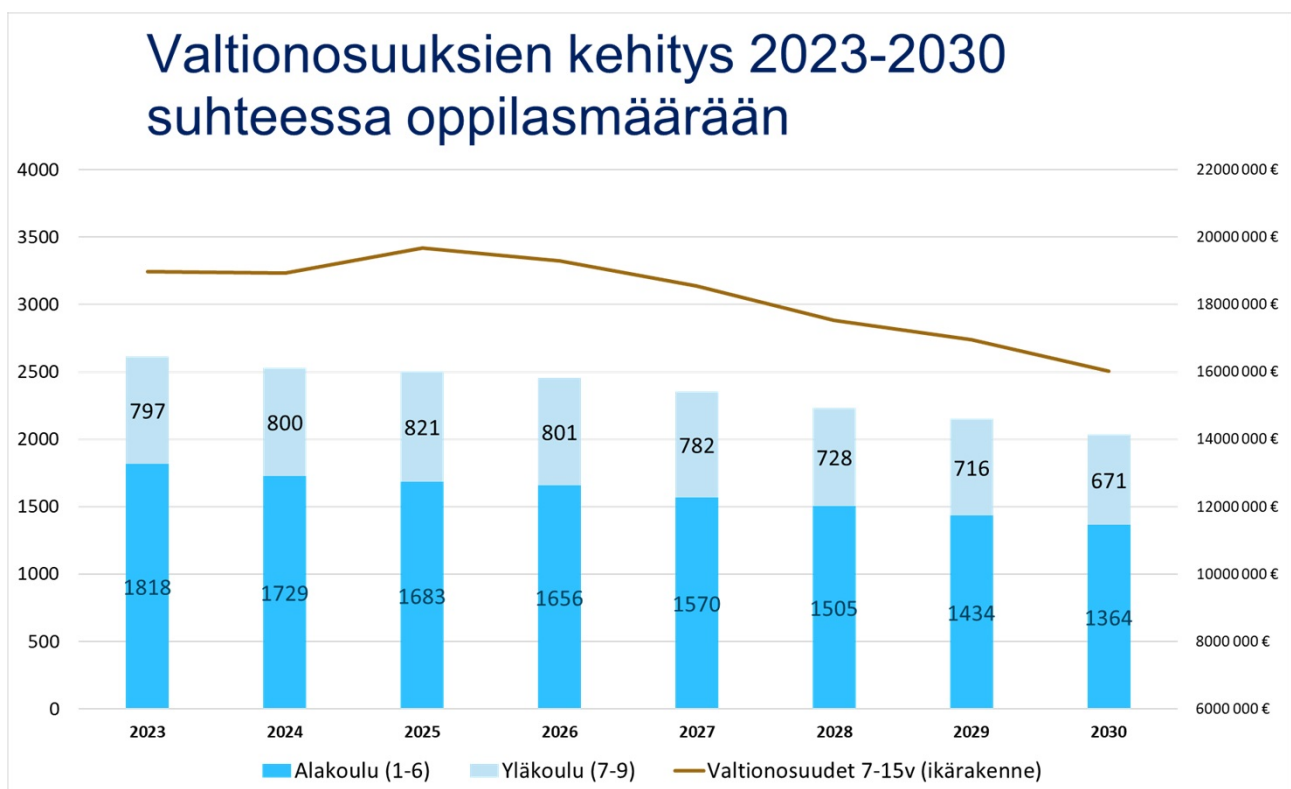
Selvitys ja kehittämissuunnitelma

Peruspalvelujen valtionosuuden lisäksi kunta saa Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitusjärjestelmän kautta tiettyihin erityisiin opetustoimintoihin erillistä aiheuttamisperusteista valtionosuusrahoitusta. Näitä Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämiä rahoituksia ovat pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden lisärahoitus, joustavan perusopetuksen lisärahoitus ja valmistavan opetuksen rahoitus. Oppimisen tuen lisärahoitus sisältyy kunnan peruspalvelujen ikäluokkakohtaiseen rahoitusosuuteen.

Perusopetuksen yhteydessä järjestettävän aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuus perustuu kunnille myönnettyyn suoritepäätökseen. Iltapäivätoiminnan kuluista 57 % katetaan valtionosuuksilla. Loput katetaan iltapäivätoiminnan maksuilla ja verotuloilla.

Kun lapsimäärä laskee, valtionosuuden suhde kunnan omarahoitukseen muuttuu. Valtion kunnan peruspalveluihin ikäpohjaisesti saatava valtionosuusrahoitus pienenee ja kunnan verotuloihin perustava rahoitusosuus kasvaa. Tämä korostuu erityisesti tilanteessa, jossa palvelut järjestetään olemassa olevalla tavalla eikä toiminnan järjestämiseen tehdä muutoksia.

Lasten vähentyminen kunnassa tulee vaikuttamaan vuosikymmenen lopussa valtionosuuksien määrään riippumatta tulevasta valtionosuusuudistuksesta. Kun lasten määrä kunnassa vähenee, myös kunnan saama valtionosuus vähenee. Tämä tulee asettamaan taloudellisia paineita koko kunnan, ja erityisesti opetuspalveluiden toimintamahdollisuuksille nyt ja tulevaisuudessa.

Kuva 1. Valtionosuuksien kehitys 2023–2030 suhteessa oppilasmäärään

Opetuksen toiminta hankaloituu tai tulee mahdottomaksi, jos muun toiminnan kuin opetuksen kustannukset karkaavat liian suuriksi ja kunnan kyky ei riitä kattamaan opetustoiminnan valtionosuuksien huomioinnin jälkeen kunnalle opetuksen toiminnasta maksettavaksi jäävää osuutta.

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

Mäntsälässä koulurakennusten kunto, rakennusten osittainen vajaa käyttö ja useat tilapäisrakennukset ovat taloudellinen riskitekijä. Palveluverkon laajuutta tuleekin tarkastella ja ryhtyä toimenpiteisiin, jotta riskien toteutumiselta välttyttäisiin.

4. Nykyinen kouluverkko keskusta-alueella ja Mäntsälässä

Mäntsälässä on perusopetuksen hallinnollisia kouluyksiköitä tai yksiköiden yhdistelmiä 9. Vuosiluokkien 1–6 kouluyksiköitä on 7, joista Hepola-Kirkonkylä yksikössä järjestetään myös 7–9 luokkien vammaisopetusta. Riihenmäki ja Myllymäki-Ehnroos ovat yhtenäiskouluja.

Mäntsälällä on voimassa oleva sopimus 7–9 luokkalaisten Etelä-Mäntsälän oppilaiden opetuksen järjestämisestä Tuusulassa.

Mäntsälän perusopetuksen koulut, niiden tämänhetkiset oppilasmäärät ja maksimioppilaskapasiteetti on kuvattu seuraavassa taulukossa.

Koulun nimi	Oppilaiden määrä koulun omissa opetusryhmissä, 10.9.2025	Oppilasmäärän kapasiteetti	Täyttöaste	Huomiot
Hyökännummen koulu	229	384	60 %	
Nummisten koulu	104	216	48 %	
Ohkolan koulu	86	120	72 %	
Hirvihaara	67	123	54 %	
Sälinkään koulu	86	168	51 %	
Hepolan koulu	108	280*	39 %	*päärakennus ilman viipaletta
Kirkonkylän koulu	214	168*	127 %	*päärakennus ilman viipaletta
Riihenmäen koulu	637	634	100 %	
Myllymäki-Ehnroosin yhtenäiskoulu	653	96+422=518	126 %	*Myllymäen laajennusosa ja Ehnroos
Sääksjärven koulu	47	96	49 %	
Saaren koulu	69	134	51 %	

Taulukko 2. Mäntsälän perusopetuksen koulut, oppilasmäärät ja maksimioppilaskapasiteetti

Keskusta-alueen koulujen osalta Hepolan koulu on vajaalla käytöllä, eikä Kirkonkylän koulussa ja Myllymäki-Ehnroosin yhtenäiskoulussa ole tarpeeksi tilaa. Riihenmäen koulu on täynnä.

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

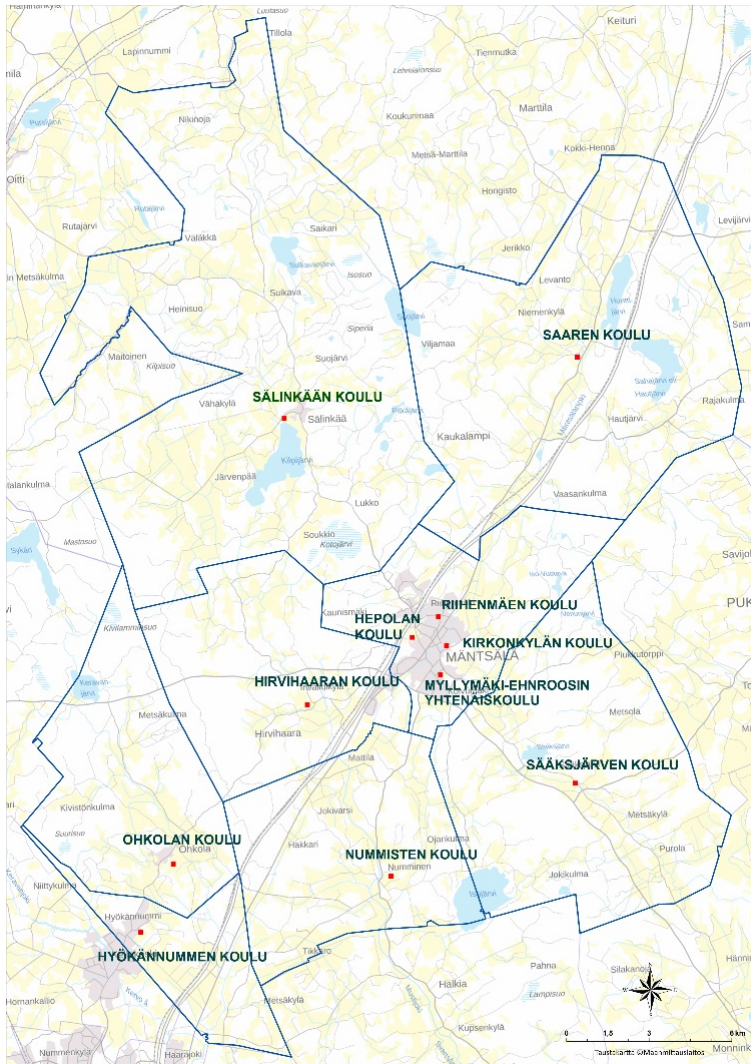
Keskusta-alueen koulujen oppilaista useat opiskelevat väistötiloissa. Vuosiluokkien 1–6 oppilaista tällä hetkellä väistötiloissa opiskelee 238/860. Monet henkilökunnan jäsenet tekevät myös työtään väliaikaistiloissa. Seuraava taulukko kuvaa väistötiloissa opiskelevien ja työtä tekevien määrää lukuvuonna 2025–2026.

Koulun nimi	Oppilaiden määrä	Henkilöstön määrä
Hepolan koulu	0	0
Vammaisopetus	0	0
Vaativa erityisopetus	27/27	11
Kirkonkylän koulu	72/216	5
Riihenmäen koulu	0	0
Myllymäki-Ehnroosin yhtenäiskoulu	166/265	18

Taulukko 3. Oppilaiden ja henkilöstön määrä väliaikaistiloissa keskusta-alueella

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

4.1. Koulujen sijainti ja alueet, joilta oppilaat yleisesti on sijoitettu kouluihin - keskusta-alue ja Mäntsälä

Kuva 2. Mäntsälän koulujen sijainti ja yleisesti alueet, joilta oppilaita on kouluihin otettu oppilaaksi

4.2. Koulutilojen (keskusta-alue) kunto ja käyttö muuhun kuin opetustarkoitukseen

Kouluverkkoselvityksen jatkovalmistelusta ohjeistettiin yllä todetusti, että valmistelussa keskitytään Mäntsälän keskustan alueen kouluverkkoon ja siinä erityisesti Myllymäen alakoulun (Myllymäki-Ehnroos yhtenäiskoulun alaluokkien) tilakysymyksen ratkaisuun. Seuraavassa keskitytään tarkastelemaan keskustan alueen koulurakennusten Hepola, Kirkonkylä, Riihenmäki, Myllymäki ja Ehnroos kuntoa.

Opetusrakennusten kuntotarkastelu on tehty kattavasti vuonna 2024 tilatarveselvitystä varten (Trellum Consulting Oy). Kuntotarkastelusta on hyvä selvittää seuraavat seikat:

- Rakennuksen kuntoluokka kuvaa rakennuksen nykykuntoa suhteessa uuteen vastaavaan rakennukseen.
- Korjausvelka kertoo, kuinka paljon rakennuksessa on laskennallista korjausvelkaa arviointi hetkellä. Tässä huomioitu toteutetut korjaukset ja peruseräparannukset.
- Uuden rakennuksen kuntoluokka ja nykykunto ovat lähtötilanteessa 100 % ja välittömästi valmistumisensa jälkeen rakennus alkaa kulua, jolloin kuntoluokka ja nykykunto laskevat vuosittain. Rakennuksen

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

oletuskuluminen on 1,75 %, vuodessa ja kun rakennus saavuttaa 40 vuoden iän, on rakennuksesta jäljellä enää perustus- ja runkorakenteet, rakennuksen pitkäikäisimmät osat, joiden oletuskuluminen on 0,5 % vuodessa.

- Ensimmäinen merkittävä kohta saavutetaan rakennuksen ollessa 13 vuotta vanha, jolloin rakennuksen nykykunto saavuttaa 75 % kuntoluokan. Tämän kuntoluokan jälkeen rakennukseen muodostuu korjausvelkaa eli nykykunto alittaa korjausvelan tavoitetason, joka fyysisesti tämä näkyy 13–23 vuotta vanhoissa rakennuksissa lisääntyneenä kunnossapitotarpeena. Toinen laskennallisesti merkittävä kohta saavutetaan 23 vuoden kohdalla, jolloin pelkkä kunnossapito ei rakennukseen enää riitä, vaan rakennus on peruskorjaus-/perusparannustarpeessa. Käytännössä peruskorjaus/perusparannusinvestointi toteutetaan noin 23–40 vuoden välillä, jolloin rakennuksen kuntoluokka on 30–60 %. Mitä myöhemmin investointi toteutetaan, sitä kalliimmaksi peruskorjaus/perusparannus yleensä tulee.

Seuraava taulukko havainnollistaa keskusta-alueen koulurakennusten kuntoa vuonna 2024.

Rakennuksen nimi	Kiinteistösalkku salkutettu 25.2.2020	Rakennusvuosi	Arvojen määrittäminen vuosi*	Korjausvelka*	Kunto-luokka*
Ehnoos (K/S)	Strategisesti tärkeät rakennukset	2023	2024	-	98
Hepolan koulu	Kehitettävät rakennukset	1990	2024	435 566	70
Hepolan koulun lisärakennus	Realisoitavat rakennukset	2008	2024	172 488	63
Kirkonkylän koulu	Kaupunkikuvallisesti ja kulttuurihistoriallisesti tärkeät rakennukset	1950	2024	575 446	66
Kirkonkylän koulu viipale	Kehitettävät rakennukset	1976	2024	127 670	64
Koulutie 1 (opett.asuntola+mus.lk)		1963	2024	404 791	37
Myllymäen koulu	Kehitettävät rakennukset	1983	2024	2 546 270	40
Myllymäen koulun laajennus	Kehitettävät rakennukset	2003	2024	48 768	73
Myllymäen koulun väistötila B	vuokrattu rakennus	2013			
Myllymäen koulun väistötila C		2013	2024	11 019	74
Myllymäenkoulun väistötila D		2014	2024	-	80
Riihenmäen koulu	Strategisesti tärkeät rakennukset	1998	2024	1 232 857	64
Riihenmäen koulu, uudisosa	Strategisesti tärkeät rakennukset	2017	2024	-	90

Taulukko 4. Keskustan alueen koulurakennusten kunto 2024

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

Taulukon pohjalta voidaan todeta, että Hepolan koulun päärakennus vaatii peruskorjausta lyhyellä aikavälillä. Lisärakennuksen peruskorjaus tulisi aloittaa heti. Lisärakennus on tilapäisrakennus ja peruskorjauksella rakennusta ei voi muuntaa vastaamaan käyttötarkoitustaan (rakennuksessa järjestetään vaativaa erityisopetusta).

Kirkonkylän koulun päärakennus vaatii peruskorjausta lyhyellä aikavälillä. Viipaleen käytöstä on luovuttu 1.8.2025 alkaen. Osa Kirkonkylän koulun oppilaista on sijoitettu Myllymäki-Ehnroosin tilapäistiloihin.

Riihenmäen koulun uudisosa on kunnossa. Vanhempi osa vaatii peruskorjausta lyhyellä aikavälillä. Myllymäen koulun vanhan osan käytöstä on luovuttu ja rakennus odottaa purkamista. Uudisosa vaatii peruskorjausta lyhyellä aikavälillä. Väistötilat toimivat vielä hetken aikaa tilapäistiloina.

Ehnroosin koulurakennus on kunnossa.

Tämän pohjalta on tärkeää suunnitella, mitä rakennuksia peruskorjataan, minkä rakennusten käytöstä luovutaan ja mihin rakennetaan lisää tilaa. Kriittistä on saada rakennuksiin menevät kulut hallintaan ja taattua oppilaille ja henkilöstölle riittävät ja asianmukaiset tilat keskusta-alueella.

Koulurakennuksissa järjestetään myös kouluajan ulkopuolista toimintaa. Keskusta-alueen kouluissa ulkopuolisessa käytössä on lähinnä kunkin koulun liikuntasali. Muilla koulun tiloilla on vain satunnaista muuta käyttöä opetuksen lisäksi. Yleistäen voidaan todeta, että Hepolan, Riihenmäen, Kirkonkylän ja Ehnroosin koulujen salit ovat käytössä arkisin 16–21 ja viikonloppuisin 9–18 välillä. Jos Hepolan käytöstä luovutaan, selvitettäväksi jää pidemmällä aikavälillä Hepolan liikuntasalin toiminnan sijoittelu muihin keskusta-alueen sisäliikuntatiloihin. Kunnan talouden näkökulmasta tärkeää on, että koulujen tilat olisivat käytössä myös koulujen toiminta-ajan ulkopuolella. Tärkeää olisi myös, että muitakin kuin liikuntatiloja hyödynnettäisiin.

5. Opetuksen järjestäminen keskusta-alueen kouluissa

Opetussuunnitelman perusteiden mukaan perusopetusta kehitetään opetussuunnitelmallisesti ja pedagogisesti yhtenäisenä kokonaisuutena. Perusopetus jäsentyy valtioneuvoston asetuksen mukaisesti vuosiluokkien 1–2, 3–6 sekä 7–9 muodostamiin jaksoihin. Vuosiluokat muodostavat opetuksellisesti eheän ja kasvatuksellisesti johdonmukaisen jatkumon. Opetuksen järjestäjä huolehtii yhteistyöstä ja opetuksen yhtenäisyydestä riippumatta siitä, toimivatko perusopetus tai perusopetuksen eri luokka-asteet hallinnollisesti eri yksiköissä tai eri rakennuksissa. Kouluverkkoselvityksen ratkaisuja tarkasteltaessa keskitytään ensisijaisesti perusopetuksen järjestämiseen liittyviin seikkoihin, koska selvitys koskee keskusta-alueen perusopetuksen tilaratkaisuja. Opetussuunnitelma ohjaa yhteistyöhön esiopetuksen ja 2. asteen kanssa. Tähän yhteistyöhön esitettävillä ratkaisuilla ei ole merkittävää vaikutusta.

Perusopetuksen opetussuunnitelmassa todetaan edelleen myös, että tilaratkaisujen kehittämisessä, suunnittelussa, toteutuksessa ja käytössä tulee ottaa huomioon ergonomia, ekologisuus, esteettisyys, esteettömyys ja akustiset olosuhteet sekä tilojen valaistus, sisäilman laatu, viihtyisyys, järjestys ja siisteys.

Lasten oikeuksien näkökulmasta tulee huomioida, että haavoittuvassa asemassa olevien oikeudet toteutuvat, järjestelyt tukevat lapsen yksilöllistä kasvua ja kehitystä, oppimisen tuki ja opiskeluhuollon palvelut toteutuvat, lapsilla on mahdollisuus harrastaa, edistetään turvallisuuden tunteen vahvistumista ja perhesuhteiden kehittymistä.

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

Yleisopetuksen näkökulmasta tavoite on, että opetustilat ovat riittävän tilavat ja mahdollistavat eriyttämisen. Tiloissa tulee olla erilaisten sisältöjen ja taitojen oppimiseen tarvittava varustelu. Luokan-, aineen- ja erityisopettajia tulee olla riittävästi suhteessa oppilaiden määrään ja tarpeisiin. Koulurakennuksen tulee tarjota virikkeitä kaiken ikäisten yhteiseen tekemiseen kuten myös rauhoittumiseen.

Tuen toteuttamisen näkökulmasta on huomioitava se, että ryhmämuotoiselle tuen antamiselle on oltava tilat ja niiden tulee sijaita siten, että siirtyminen yleisopetuksen ryhmään on sujuvaa. Erityisluokanopettajia on oltava riittävästi.

Vaativan erityisopetuksen tilojen ja vammaisopetuksen tilojen tulee vastata tilallisesti oppilaiden tarpeisiin ja mahdollistaa henkilöstön sujuva toiminta oppilaiden kanssa. Tärkeää on huomioida ärsykkeiden hallinnan mahdollisuudet, turvallinen saapuminen koulutiloihin, rauhoittumisen mahdollisuudet ja helpot mahdollisuudet integroitua ikätason mukaiseen yleisopetuksen toimintaan. Opetusta varten tarvitaan muun muassa useampia jako- ja terapiatiloja, esteettömiä wc-tiloja, tarpeeksi suuret luokkatilat sekä aidattu ulkoalue. Opetuksen yhtenä keskeisenä tavoitteena on sen eheyttävä vaikutus. Erityisluokanopettajia ja koulunkäynninohjaajia on oltava riittävästi.

Mäntsälän kunta tuottaa hyvinvointialueen maksamana aamu- ja iltapäivähoitoa erityishuoltona tai lyhytaikaisena huolenpitona niille oppilaille, joille palvelu on myönnetty hyvinvointialueen vammaispalveluissa. Kunta toimii palvelujen tuottajana hyvinvointialueen toimeksiannosta. Kyse on kehitysvammalain tai vammaispalvelulain tarkoittamille lapsille heidän tarvettaan vastaavasta aamu- ja iltapäivähoidosta perusopetuksen toimintapäivinä sekä loma-ajan hoidosta. Kunnan erityishuoltona tai lyhytaikaisena huolenpitona toteuttama aamu- ja iltapäivähoito tarjoaa lapselle tarpeen mukaisen hoidon ja hoivan, tukee lapsen kasvua ja kehitystä, vahvistaa osallisuutta ja tarjoaa mahdollisuuden lepoon ja virkistykseen. Palvelu toteutetaan tällä hetkellä Hepolan koulussa.

Valmistavan opetuksen osalta Mäntsälässä tulee olla valmiudet opettaa valmistavaa opetusta sekä inklusiivisesti että ryhmämuotoisesti. Ryhmämuotoiseen opetukseen tarvitaan oma tila. Valmistavassa opetuksessa on oltava kelpoinen kieli- ja kulttuuritaustaisen opetuksen tunteva opettaja.

Mäntsälässä järjestetään koululaisten iltapäivätoimintaa ensisijaisesti 1. vuosiluokan oppilaille ja oppilaskohtaista tukea saaville oppilaille. Iltapäivätoiminta tavoitteena on mm. antaa lapsille mahdollisuus kouluajan jälkeiseen ohjattuun toimintaan. Iltapäivätoiminnan ryhmä perustetaan, jos ryhmään on vähintään viisi hakijaa. Iltapäivätoiminnalla on vastuuohjaaja.

Mäntsälän 7–9 vuosiluokkien opetus järjestetään Riihenmäen yhtenäiskoulussa, Myllymäki-Ehnroosin yhtenäiskoulussa tai Kellokosken koulussa (Etelä-Mäntsälän oppilaat). Keskusta-alueen oppilaat ohjautuvat Riihenmäen tai Myllymäki-Ehnroosin yläkouluihin. Keskustan yläkouluihin ohjautuvat keskusta-alueen koulujen lisäksi myös Hirvihaaran, Nummisten, Sälinkään, Saaren ja Sääksjärven oppilaat.

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

5.1. Keskusta-alueen koulujen opetuksen järjestämisen nykytila ja tulevaisuus järjestelyjen säilyessä ennallaan

Hepolan koulu	Vuosiluokkien 1–6 opetuksen lisäksi vaativaa erityisopetusta ja vammaisopetusta (vuosiluokat 1–9), iltapäivätoimintaa ja aamu- ja iltapäivähoitoa. Tilaa on riittävästi. Rakennus tarvitsee peruskorjauksen. Vaativan erityisopetuksen ja vammaisopetuksen tilat eivät ole asianmukaiset. Puutteet liittyvät esimerkiksi jakotilojen määrään, esteettömyyteen, säilytystiloihin, soveltuviin wc-tiloihin, henkilökunnan tiloihin, luokkien kalusteisiin ja ulkoalueisiin. Oppilasennusteen mukaan yleisopetuksen oppilasmäärä säilyy toiminnan järjestämisen kannalta suhteellisen järkevänä 2030-luvulle. Oppilasmäärän suhteutettuna luokanopettajia tarvitaan kuusi. Ryhmäkohtaiseen tukeen henkilöresurssia tulee laskennallisesti 0,6 henkilöä. Tuen toteuttaminen hankaloituu, koska resurssissa ei ole väljyyttä. Vaativan erityisopetuksen ja vammaisopetuksen osalta suurin haaste on tilojen soveltumattomuus kyseisten opetusmuotojen opetukseen. Tilat tarjoavat erillisyyttä ja rauhaa, mutta eivät mahdollista kätevää integroitumista vertaisten arkeen kaikkien osalta. Iltapäivätoiminnan ryhmän osalta 1. luokan oppilaiden määrä on ratkaiseva ja ko. ikäluokan jäädessä pieneksi on uhkana, ettei ryhmä toteudu oppilaiden omassa koulussa. Peruskorjaus vaatisi siirtymisen väistötiloihin
Kirkonkylän koulu	Vuosiluokkien 1–6 opetuksen lisäksi erityisluokka ja iltapäivätoimintaa. Tilaa ei ole riittävästi ja peruskorjaus on tulevaisuudessa ajankohtainen. Osa opetuksesta on siirretty Myllymäki-Ehnroosin väistötiloihin. Tilat eivät riitä toiminnan järjestämiseen. Oppilasennusteen mukaan yleisopetuksen oppilasmäärä säilyy toiminnan järjestämisen kannalta suhteellisen järkevänä 2030-luvulle. Luokanopettajia tarvitaan 8 ja ryhmäkohtaiseen tukeen tulee 0,7 opettajan resurssi. Tämä yhdistettynä erityisluokanopettajaresurssiin tuen toteuttaminen voi onnistua suhteellisen joustavasti. Iltapäivätoiminnan kannalta ensimmäisen vuosiluokan oppilaiden määrä säilyy sellaisena, että on suhteellisen todennäköistä, että ryhmä perustetaan lukuvuosittain.
Riihenmäen koulu	Vuosiluokkien 1–9 opetuksen lisäksi erityisluokkien opetusta, painotettua opetusta, valmistavaa opetusta ja iltapäivätoimintaa. Nykyisellä oppilasmäärällä tilan ahtautta erityisesti vuosiluokkien 7–9 osalta. Yläkouluosa tarvitsee peruskorjauksen (->väistö). Oppilasmäärä takaa riittävän ja joustavan henkilöstöresurssin erilaisen opetuksen toteuttamisen kannalta. Myös iltapäivätoimintaan muodostuu vuosittain ryhmä hyvin todennäköisesti. Oppilasmäärän väheneminen tuo tilanväljyyttä 2030-lukua kohti mentäessä ja sinne siirryttäessä.
<u>Myllymäki-Ehnroosin yhtenäiskoulu</u>	Vuosiluokkien 1–9 opetuksen lisäksi erityisluokkien opetusta, painotettua opetusta ja iltapäivätoimintaa. Vuosiluokkien 1–6 opetukseen ei ole kelpollisia tiloja. Vuosiluokkien 7–9 opetuksen ml. taide- ja taitoaineiden opetuksen tilat ovat uudet ja toimivat. Opetukseen on rakennettava uutta tilaa. Oppilasmäärä takaa riittävän ja joustavan henkilöstöresurssin erilaisten opetusmuotojen toteuttamisen kannalta. Myös iltapäivätoimintaan muodostuu vuosittain ryhmä hyvin todennäköisesti. Oppilasmäärän väheneminen tuo tilaan väljyyttä 2030-lukua kohti mentäessä ja sinne siirryttäessä.

Taulukko 5. Koulujen opetuksen järjestämisen nykytila ja tulevaisuus järjestelyjen säilyessä ennallaan

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

5.2. Tavoite ja huomiotavat asiat opetuksen järjestämisessä Mäntsälän keskusta-alueella

Keskusta-alueen kouluverkkoselvityksen tavoitteena on tarjota ehdotus siihen, että opetus toteutuu eheänä kokonaisuutena ja sujuvana jatkamana lapsen näkökulmasta terveellisissä ja toimivissa tiloissa. Palveluverkko vastaa erilaisten lasten tarpeisiin ja ehdotus on taloudellisesti kestävä. Lapsen näkökulmasta on tärkeää huomioida turvallisuuteen liittyvät seikat ja tuen toteutuminen. Ehdotuksessa perusopetus nähdään yhtenäisenä mäntsäläläisenä kokonaisuutena. Ehdotuksen on myös tarkoitus turvata riittävät henkilöresurssit erityyppisten opetusmuotojen toteuttamiseen ja tuen tarjoamiseen.

Keskeiset haasteet keskusta-alueella ovat tilojen puute (Kirkonkylä, Myllymäki-Ehnroos), soveltumattomat tilat (Hepolan vaativa erityisopetus ja vammaisopetus, Myllymäki-Ehnroosin vuosiluokkien 1–6 opetus) ja tiloihin nähden liian vähäinen oppilasmäärä (Hepolan yleisopetus).

Haasteita on pyritty ratkomaan kahdella vaihtoehtoisella ehdotuksella (ks. johdanto). Keskiössä on Hepolan rakennuksen opetuskäytön kohtalo ja uudisrakentaminen Myllymäki-Ehnroosille.

Hepolan ja Riihenmäen koulu

Hepolan koulun yleisopetuksen oppilaat voidaan siirtää vaiheittain Riihenmäen kouluun ja vaativalle erityisopetukselle ja vammaisopetukselle rakentaa tilat Myllymäki-Ehnroosin yhtenäiskoulun yhteyteen. Hepolan yleisopetuksen oppilailla siirtymä Riihenmäen kouluun on luonteva, koska Riihenmäen koulu on joka tapauksessa heidän yläkoulunsa. Vaikutukset oppilaiden koulumatkaan ovat tässä tapauksessa vähäiset. Vaikutus Riihenmäen koulun oppilasmäärään siirtymän toteutumisen jälkeen (629 oppilasta lukuvuonna 2030–2031) ei ole merkittävä, vaan oppilasmäärä on suurin piirtein sama kuin lukuvuonna 2025–2026 (635 oppilasta). Tämä johtuu siitä, että oppilasmäärä vähenee koko kunnassa ja Kirkonkylän koulun oppilaiden ohjautuvat viidennelle luokalle Myllymäki-Ehnroosille. Opetushenkilöstön on ajatus siirtyä oppilaiden mukana, joten myös tutut aikuiset säilyvät oppilaiden arjessa. Tämä muutos mahdollistaa tasapainoisemmat ryhmäkoot ja takaa suuremman henkilöstöresurssin, jota voi kohdentaa joustavasti. Huomioitavaa on muutoksen läpikäyminen oppilaiden kanssa ja tukeminen uusien kaverisuhteiden rakentamiseen.

Hepolan koulun yleisopetuksen oppilaat voisivat siirtyä Riihenmäen kouluun vaiheittain seuraavalla tavalla.

	25–26	26–27	27–28	28–29	29–30	30–31
Hepola	5	5	5	5	5	6
(10*OT3)	-	-	-1->4	-1->3	-1->2	-1->2*
Riihenmäki	12	12	12	12	11	10
(10*OT3)	-	-	13	14	14	14
*Myös Hepolaan jäljelle jäävät 2 ryhmää siirtyvät lukuvuoden 2030–2031 alussa Riihenmäkeen. Hyödynnetään kokonaisvaltaisesti opetuksen tiloja. 7–9 luokkien opetuksen käytössä 21 tilaa (ml. aineluokat), käytössä näistä on lv. 2030–2031 15 tilaa.						

Taulukko 6. Vaihtoehtoon 1 toteuttamisen aikataulu

Vaikka vaativaa erityisopetusta ja vammaisopetusta toteutetaan Mäntsälässä yhden kouluyksikön yhteydessä, oppilaat eivät ole yhden tietyn koulun oppilaita. Asianmukaiset tilat voidaan rakentaa soveltuvan koulun yhteyteen. Huomioitava on, että nykyiset oppilaat voivat mieltää Hepolan koulun omaksi koulukseensa, joten mahdollista muutosta on pohjustettava heidän kanssaan huolellisesti. Opetushenkilöstö siirtyisi oppilaiden mukana Myllymäki-Ehnroosin yhtenäiskouluun. Uusien tilojen rakentaminen Myllymäki-Ehnroosin yhtenäiskoulun yhteyteen tarjoaa oppilaille vertaisyyhteisön ja mahdollistaa ja vahvistaa kokemuksen yhteisöön kuulumisesta. Tämä tarjoaa myös asianmukaiset eri aineiden opetustilat ko. ryhmien oppilaille. On tärkeää huomioida, että tilat suunnitellaan ja toteutetaan niin, että oppilaan näkökulmasta saapuminen niihin on turvallista ja tilat tarjoavat myös

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

ärsykkeettömän ympäristön.

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

Hepolan koulun säilyttäminen opetuskäytössä tarkoittaisi rakennuksen täydellistä peruskorjaamista ja osittain tilojen muuntamista. Tämä mahdollistaisi yksisarjaisen vuosiluokkien 1–6 koulun toiminnan ja vaativan erityisopetuksen toiminnan Hepolan koulussa. Vaativalla erityisopetukselle ei tässä tapauksessa jäisi vertaisyhteisöä. Riihenmäen kouluun ei tässä kohdistuisi muutoksia. Taloudellisesti tämä ei ole pidemmällä aikavälillä kestävä ratkaisu. Hepolan koulun säilyttäminen opetuskäytössä tarkoittaisi sitä, että peruskorjauksen ajalle tulisi hankkia väistötilat. Jos Hepolan koulun opetuskäytöstä puolestaan luovutaan, sitä voi ainakin osittain hyödyntää Riihenmäen koulun mahdollisen peruskorjauksen väistötilana.

Kirkonkylän koulu

Kirkonkylän koulun kapasiteetti on perustunut huonokuntoiseen viipalekouluun, jonka käytöstä on luovuttu. Pääkoulun tilat eivät ole riittävät oppilasmäärälle nyt eikä vuosikymmenen vaihteessa. Suunniteltu muutos mahdollistaisi kulttuurihistoriallisesti merkittävän rakennuksen kehittämisen toimivaksi vuosiluokkien 1–4 kouluksi, jossa on erityisluokka tai erityisluokkia. Vuosiluokkien 5–6 oppilaat siirtyisivät Myllymäki-Ehnoosin kouluun. Myllymäki-Ehnoosin läheisin sijainnin ansiosta osa henkilöstöstä voisi olla näiden yksiköiden yhteisiä.

Myllymäki-Ehnoosin yhtenäiskoulu

Myllymäki-Ehnoosin yhtenäiskoulu tarvitsee uudet tilat vuosiluokkien 1–6 opetukseen. Myllymäki-Ehnoosin alueella on tilaa rakentaa uudisrakennus, kun Myllymäen koulun vanha osa puretaan. Tilatarpeesta on tehty alustavat tilaohjelmaluonnokset. Alustavissa luonnoksissa on huomioitu se, että Ehnoosin perusluokkatiloja ja taide- ja taitoaineopetuksen tiloja hyödynnetään vuosiluokkien 1–6 opetuksessa, ja näitä kalliita tiloja ei rakenneta tarpeettomasti lisää. Uudisrakentamisen yhteydessä Myllymäen koulun uusi osa peruskorjataan. Piha-alue mahdollistaa turvalliset saattoliikennejärjestelyt ja monipuolisen oppilaiden välituntihiha-alueen. Uudisrakennus voidaan sijoitella siten, että vaativa erityisopetus ja vammaisopetus sijaitsevat rauhallisessa osassa tonttia.

Yhteenveto

On selkeää, että nykytilanteen säilyttäminen on tullut tiensä päähän ja on välttämätöntä tehdä päätöksiä tilanteen muuttumisesta. Muutokset eivät miellytä kaikkia ja aiheuttavat myös harmitusta. Siksi on tärkeää huomioida muutoksen suunnitellussa ja vaikutuksista keskusteltaessa harmituksen aiheet. Lasten oikeuksien näkökulmasta molemmissa vaihtoehdoissa toteutuvat lasten perusoikeudet, kummassakin vaihtoehdossa tietyiltä osin huomattavasti paremmin kuin nykytilassa.

Toimintakulttuurin ja pedagogiikan osalta hyvä todeta, että muutokset eivät kasvata ryhmäkokoja ja tutut aikuiset siirtyvät toiminnan mukana uuteen paikkaan. Opetushenkilöstöä on isommassa yksikössä oppilasryhmää kohti saman verran tai enemmän kuin pienessä yksikössä. Keskustan yhtenäiskouluyksiköiden koko ei kasva nykyhetkestä. Alla on kuvattu keskustan kouluyksiköiden oppilasmäärän kehitys vaihtoehdossa 1. On selvää, että muutos aiheuttaa myös turvattomuuden tunnetta, esimerkiksi kun koulu vaihtuu ja uudessa koulussa odottaa uusi yhteisö. Lasten kanssa on keskusteltava muutoksesta ja autettava käsittelemään tutun menetys ja huomioimaan hyvät puolet uudessa. Lapsiin kohdistuvia vaikutuksia on käsitelty tarkemmin luvussa 12.1.

Koulu	Lukuvuosi						
	25–26	26–27	27–28	28–29	29–30	30–31	31–32
Hepolan koulu	108	115	94	75	48	0	0
vammaisopetus	47	40	42	39	40	38	39
Kirkonkylän koulu	216	212	206	202	134	137	137
Myllymäki-Ehnoosin yhtenäiskoulu	654	615	596	564	618	572	526
Riihenmäen koulu	635	628	632	621	627	629	618

Taulukko 7. Keskusta-alueen koulujen oppilasmäärän kehitys vaihtoehdon 1 mukaisesti

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

Keskeistä on, että muutosehdotuksilla pyritään saavuttamaan terveellinen ja turvallinen ympäristö kaikille

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

oppilaille. Tilat mahdollistavat oppimisen ilolla. Yksiköissä on riittävä määrä osaavaa henkilöstöä, joka huomioi yksilön ja ryhmän tarpeet ja rakentaa yhdessä turvallista ja välittävää toimintakulttuuria.

6. Lähikoulun osoittamismenettely

Perusopetuslaissa todetaan, että kunta osoittaa oppilaalle koulupaikan ensisijaisesti **lähikoulusta**, jossa voidaan tarjota oppilaalle hänen tarvitsemansa opetusta. Kunta voi kuitenkin päättää oppilaaksioton perusteista, esimerkiksi painotetun opetuksen tai kielikylvyn osalta. Huoltajalla on oikeus hakea oppilaalle paikkaa muusta kuin osoitetusta koulusta, mutta kunta ei ole velvollinen järjestämään kuljetusta, ellei kyse ole lähikoulusta.

Perusopetuslain mukaan oppilaalla on oikeus saada koulupaikka perusopetusta järjestävästä koulusta.

Oppilaaksiottoon liittyvät päätökset tehdään opetuksen järjestäjän määrittelemien kriteerien mukaisesti, ja niissä on noudatettava **yhdenvertaisuusperiaatetta**.

Oppilaaksiotto perustuu siis lähikouluperiaatteeseen, kunnan määrittelemiin oppilaaksioton kriteereihin, oppilaan oikeuteen saada opetusta, yhdenvertaisuuteen ja lapsen edun ensisijaisuuteen.

Mäntsälän kunnan oppilaaksioton perusteissa (Mäntsälän perusopetuksen oppilaaksiotto: lähikoulupaikan osoittaminen ja oppilaaksioton perusteet) todetaan, että Mäntsälään on määritelty kaksi oppilaaksiottoaluetta, joiden perusteella oppilaan lähikoulu määräytyy: Keski- ja Pohjois-Mäntsälä sekä Tuusula-sopimuksen mukainen eteläinen alue.

Lähikoulun osoittaminen tapahtuu seuraaviin kriteereihin pohjautuen:

Lähikoulun osoittaminen

1. vuosiluokalle

Oppilaaksiottokriteerit ensisijaisuusjärjestyksessä

1. Terveystilanne, oppilashuollollinen tai muu erityinen peruste
2. Koulumatka, luokkakoko ja resurssit
3. Sisätilat

7. vuosiluokalle

Oppilaaksiottokriteerit ensisijaisuusjärjestyksessä

1. Tuusula-sopimuksen alueelta yläkouluun siirtyvät oppilaat sijoittuvat sopimuksen mukaisesti Kellokosken yhtenäiskouluun. Näistä oppilaista oppilaaksiottopäätöksen tekee Tuusulan kunta.
2. Yhtenäisessä peruskoulussa opiskeleva oppilas jatkaa 7. vuosiluokalle omassa koulussaan.
3. Terveystilanne, oppilashuollollinen tai muu erityinen peruste
4. Koulumatka, luokkakoko ja resurssit
5. Sisätilat

Kouluverkkoselvityksen vaikutusten arvioinnin osalta oppilaaksioton perusteiden kohta koulumatka, luokkakoko ja resurssit on huomionarvoisin.

”Koulumatkan perusteella lähikoulu osoitetaan oppilaaksiottoalueen oppilaille siten, että kaikki oppilasalueen oppilaat huomioiden koulumatkat ovat mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Lähikouluksi pyritään osoittamaan koulu, johon ei muodostu koulukuljetustarvetta. Lähikoulun osoittamisessa huomioidaan luokkakoko siten, että se muodostuu kunnan eri kouluissa mahdollisimman tarkoituksenmukaiseksi käytettävissä olevien resurssien (mm. henkilöstö, tilat, talous) näkökulmasta.”

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

Molemmissa esitetyissä vaihtoehtoissa oppilaaksiotto lähikouluun voidaan tehdä koulumatkaan, luokkakokoon ja resursseihin liittyvien kriteereiden mukaisesti.

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

7. Koulukuljetukset

Perusopetuslain mukaan oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen tai kuljetusavustukseen, jos:

- Koulumatka lähikouluun on yli 5 kilometriä.
- Matka on oppilaan ikä ja olosuhteet huomioon ottaen liian vaikea, rasittava tai vaarallinen.
- Kuljetuksen sijaan voidaan myöntää riittävä avustus kuljettamista tai saattamista varten

Alle 13-vuotiaan koulumatka saa kestää enintään 2,5 tuntia ja yli 13-vuotiaan enintään 3 tuntia.

Mäntsälässä sivistyslautakunta (Mäntsälän koulukuljetussääntö) on päättänyt koulukuljetuksen järjestämisestä seuraavasti:

- Esikoululaisen koulumatka on lyhyintä käyttökelpoista reittiä pitkin yli 2 kilometriä
- 1.–2. luokan oppilaan koulumatka on lyhintä käyttökelpoista reittiä pitkin yli 3 kilometriä
- 3. luokan oppilaan koulumatka on lyhintä käyttökelpoista reittiä pitkin yli 4 kilometriä.

Opetuspisteen vaihtumisella vaihtoehdoissa 1 ja 2 on vaikutuksia oppilaiden koulumatkoihin: joillakin oppilailla koulumatka lyhenee hieman, joillakin pitenee hieman. Kummassakaan vaihtoehdossa ei aiheudu tilannetta, että kuljetettavien oppilaiden määrä lisääntyisi.

8. Opiskeluhoolto

Opiskeluhoiltoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä. Opiskeluhoiltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoiltona, jolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskelu ympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Lisäksi järjestetään yksilökohtaista opiskeluhoiltoa, millä tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia kouluterveydenhuollon palveluja, psykologi- ja kuraattoripalveluja ja monialaista yksilökohtaista opiskeluhoiltoa eli yhtä oppilasta varten koottavaa asiantuntijaryhmää. Opiskeluhoiltopalveluita järjestetään lähipalveluna kouluilla, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat.

Opiskeluhoiltopalvelut mitoitetaan kokonaistarpeen arvioinnin kautta, joten kouluverkon muutoksilla ei ole vaikutusta opiskeluhoiltoon kokonaistarpeeseen. Opiskeluhoiltoon työntekijät kouluille osoittaa hyvinvointialue. Opiskeluhoiltoon kokonaistarve tarkoittaa koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä kuraattori- ja psykologipalveluiden kokonaistarvetta kouluyksiköittäin henkilötötyövuosina (ks. esimerkkitaulukko alla). Kokonaistarpeen arvioinnissa huomioidaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain mitoitukset sekä THL:n terveydenhoitajien mitoitussuosituksot. Kokonaistarpeen arviointi toteutetaan yhteistyössä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa.

Perusopetuksen opiskeluhoiltoon kokonaistarve henkilötötyövuosina					
		psykologi	kuraattori	terveydenhoitaja	lääkäri
koulun nimi	oppilaita	780/1	670/1	460/1	2100/1
Myllymäki-Ehroosin yhtenäiskoulu	653	0,84	0,98	1,43	0,31
Riihenmäen koulu	637	0,82	0,95	1,38	0,30
Hepolan koulu	155	0,20	0,23	0,34	0,07
Kirkonkylän koulu	214	0,27	0,32	0,46	0,10
Keskustan alue	1659	2,13	2,48	3,61	0,79

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

Taulukko 8. Esimerkki opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

8.1. Opiskeluhuollon nykytila keskustan kouluissa

Riihenmäen koulu

Ala- ja yläluokille on oma terveydenhoitaja, joille molemmille on omat tilat. Koulupsykologille on myös oma tilansa ja hänen työajastaan suurin osa kohdistuu Riihenmäen kouluun, mutta myös muualle. Kuraattoreita on kaksi, ala- ja yläluokille omansa. Yläluokkien kuraattori on paikalla kolme päivää viikossa, alaluokilla kaksi. Kuraattorit jakavat työtilan.

Hepolan ja Kirkonkylän koulu

Molemmissa kouluissa kaikki opiskeluhuollon työntekijät työskentelevät yhdestä puoleentoista päivään viikossa. Hepolan koulussa on kaksi työtilaa opiskeluhuollon työntekijöitä varten. Kirkonkylän koulussa on yksi terveydenhoitajan tila, jota opiskeluhuollon työntekijät jakavat, joten Kirkonkylän koulun tilanne opiskeluhuollon työntekijöiden tilojen suhteen on huono. Puutteelliset tilat voivat vaikuttaa opiskeluhoitopalvelujen saavutettavuuteen ainakin välillisesti, jos esimerkiksi tapaamisaikojen sopiminen tai tapaamisten toteuttaminen vaikeutuu tilanpuutteen vuoksi.

Myllymäki-Ehnroosin yhtenäiskoulu

Ala- ja yläluokkalaisille on oma terveydenhoitaja, 7–9 luokkien oppilaita varten terveydenhoitaja on paikalla neljä päivää viikossa, vuosiluokkien 1–6 oppilaita varten kolme. Psykologi yläkoululaisia varten on paikalla kolme päivää viikossa, alakoululaisia varten kaksi. Kaikille opiskeluhuollon työntekijöille on asianmukaiset työskentelytilat.

8.2. Tavoite ja huomioitavat asiat opiskeluhuollon järjestämisessä Mäntsälän keskusta-alueella

Opiskeluhoito järjestetään jatkossakin opetustoimen ja hyvinvointialueen yhteistyönä perustuen oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin. Jos oppilaat siirtyvät koulusta toiseen, yhteisöllisen opiskeluhuollon, eli hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämisen ja ylläpitämisen sekä niiden edellytyksiä lisäävän toiminnan oppilaitosyhteisössä, merkitys korostuu.

Koulutuksen järjestäjän on tarjottava hyvinvointialueen käyttöön tarkoitukseen soveltuvat tilat palvelujen järjestämiseksi. Kirkonkylän koulussa opiskeluhuollon työntekijöiden tilanne työtilojen suhteen on vaikea, ja se on syytä huomioida tulevissa tilaratkaisuissa. Myös Hepolan koulussa tiloja voisi olla enemmän, mutta nykyisillä tiloilla opiskeluhoito voidaan järjestää tarkoituksenmukaisesti. Riihenmäen koulussa tiloja joudutaan tällä hetkellä kuraattorien kesken jakamaan, mutta ennusteissa oppilasmäärät eivät kasva, joten tilanteen ei pitäisi tästä heikentyä. Myllymäki-Ehnroosin koulun tilat ovat riittävät myös jatkossa. Toisaalta vammaisopetuksen ja vaativan erityisopetuksen siirtyminen Myllymäki-Ehnroosin yhtenäiskouluun voivat lisätä oppilashuollollisia ja terveydenhuollollisia tilan tarpeita, mikä tulee huomioida rakennusten suunnittelussa.

8.3. Yhteenveto

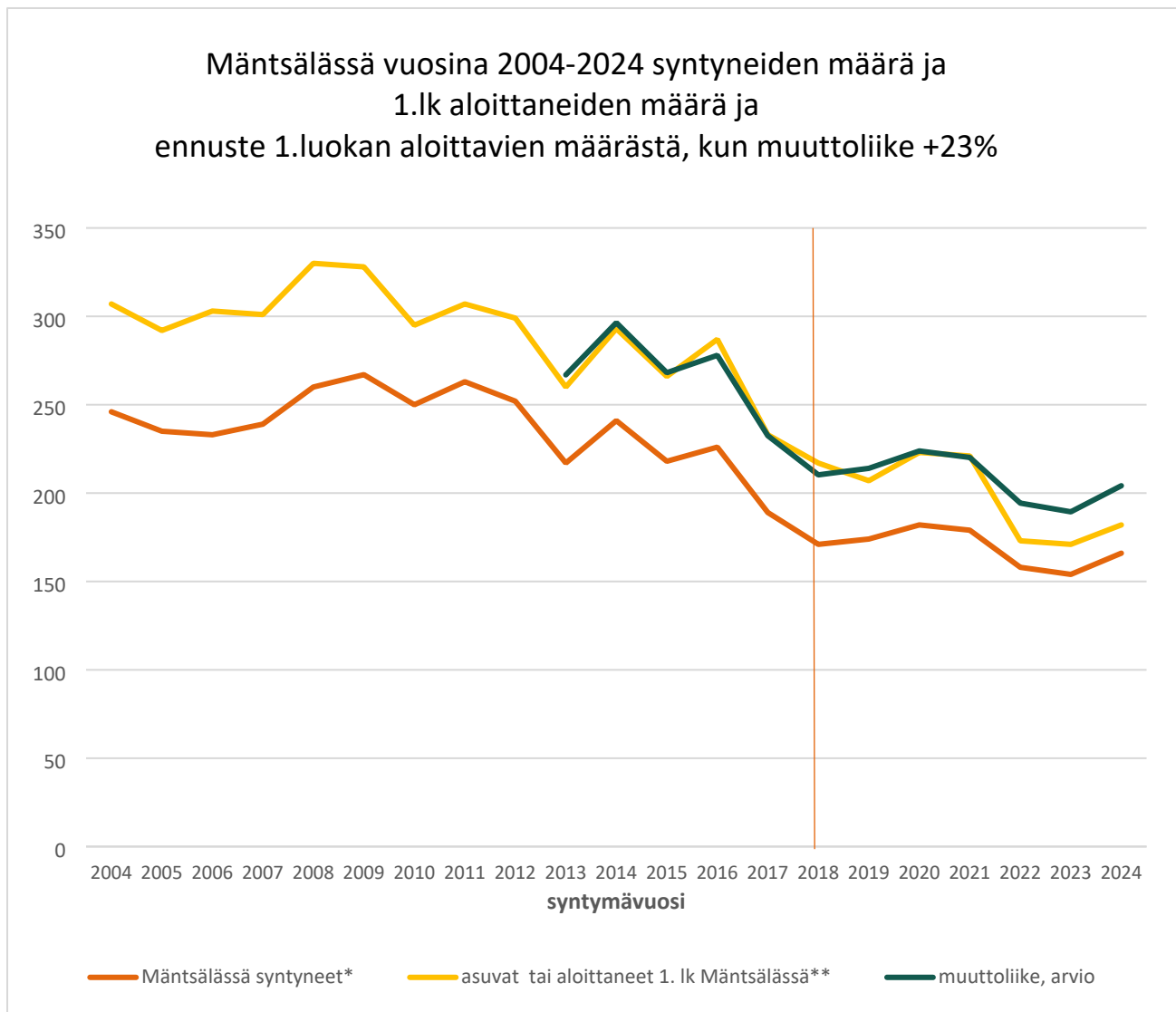
Oppilaiden siirtyminen Riihenmäen ja Ehnroosin kouluun voi lisätä näiden koulujen opiskeluhuollon työntekijöiden määrää ja läsnäolopäiviä ja siten sujuvoittaa etenkin yksilökohtaisen opiskeluhuollon toteuttamista. Toisaalta lisähenkilöt tarvitsevat lisää tilaa, mistä voi aiheutua haasteita. Kirkonkylän koulun tilat eivät riitä nykyisille opiskeluhuollon työntekijöille.

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

Kokonaisuutena suunniteltujen kouluverkkoratkaisujen vaikutukset opiskeluhuollon toteutumiseen tai saatavuuteen jäänevät etenkin oppilaiden näkökulmasta pieniksi.

9. Oppilasennusteet

Mäntsälän väestö- ja oppilasennuste (MDI Public) kuvaa tulevaisuutta neljän eri skenaarion kautta. Näistä kaksi perustuu aiemman kehityksen pohjalta laskettuun tulevaisuuteen ja kaksi kuvaa tavoitteellista tulevaisuutta asetetun prosentuaalisen kasvutavoitteen kautta. Kaikissa skenaarioissa oletetaan kuitenkin, että syntyvyys pysyy matalana eli lapsia syntyy vähän. Skenaarioiden erot liittyvät erityisesti muuttoliikkeen vaikutuksiin ja erityisesti maan sisäiseen muuttoliikkeeseen. MDI:n kolmannen skenaarion kasvutavoite on 13,7 % ja neljännen 28,8 %. Mäntsälän oma oppilasennuste sijoittuu kahden muuttoliikkeen kautta kasvutavoitetta tavoittelevan skenaarion väliin ja kasvutavoitteeksi on asetettu 23 % (Sivistyslautakunta 10.6.2025). Tämä 23 % kasvutavoite on määriteltä vertailemalla Mäntsälässä syntyneiden määrää ja saman ikäluokan oppilasmäärää 1. luokalla vuosina 2011–2023; näiden vuosien kasvun keskiarvo on 23 %.

Kuva 3. Mäntsälässä vuosina 2004–2024 syntyneiden määrä ja 1.lk aloittaneiden määrä sekä ennuste 1.luokan aloittavien määrästä, kun muuttoliike +23 %

MDI:n ennusteen mukaan vain aseman, Hirvihaaran, Saaren ja Hyökännummen alueiden 7–12-vuotiaiden määrä

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

kasvaisi neljännen skenaarion (kasvuennuste 28,8 %) mukaisesti. Näistä Hyökännummi kasvaisi voimakkaimmin, kun taas muut alueet kasvaisivat maltillisesti tai vähän. Kirkon alueen 7–12-vuotiaiden määrä puolestaan laskisi. Ennusteiden perusteella kasvu painottuu siis tietyille alueille, mikä tulee huomioida kouluverkon ja tilaratkaisujen suunnittelussa.

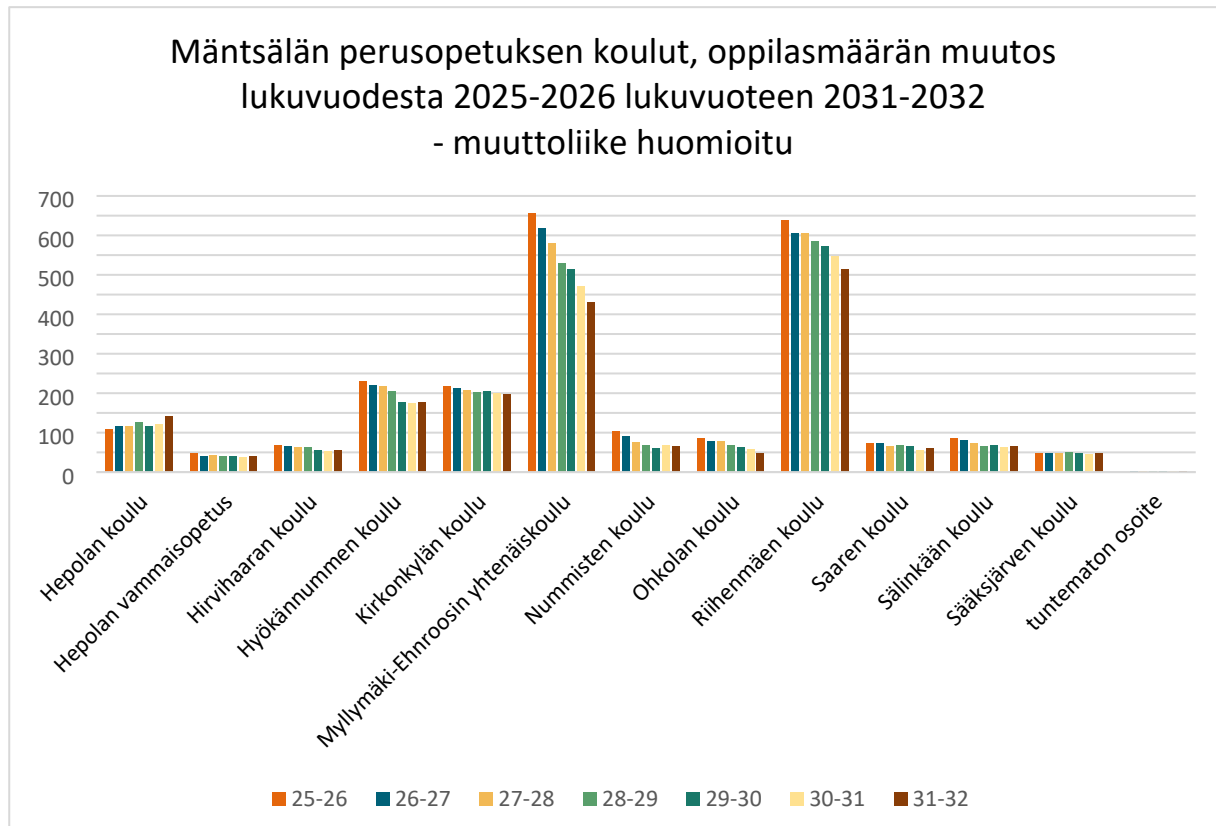
9.1. Ennusteet kunnan alueella

Koulun nimi	2025– 2026	2026– 2027	2027– 2028	2028– 2029	2029– 2030	2030– 2031	2031– 2032
Hepolan koulu	108	115	117	126	116	122	142
Hepolan vammaisopetus	47	40	42	39	40	38	39
Hirvihaaran koulu	67	66	63	62	55	53	55
Hyökännummen koulu	229	221	216	205	178	174	176
Kirkonkylän koulu	216	212	206	202	204	200	198
Myllymäki-Ehnroosin yhtenäiskoulu -ak	265	252	234	206	185	177	163
Myllymäki-Ehnroosin yhtenäiskoulu -yk	390	366	345	321	327	294	267
Nummisten koulu	104	90	75	68	59	69	66
Ohkolan koulu	86	77	78	67	63	57	47
Riihenmäen koulu -ak	271	255	254	247	236	221	214
Riihenmäen koulu -yk	366	351	350	337	338	325	299
Saaren koulu	72	72	64	67	66	56	59
Sälinkään koulu	86	79	72	64	67	63	66
Sääksjärven koulu	47	48	48	49	46	44	44

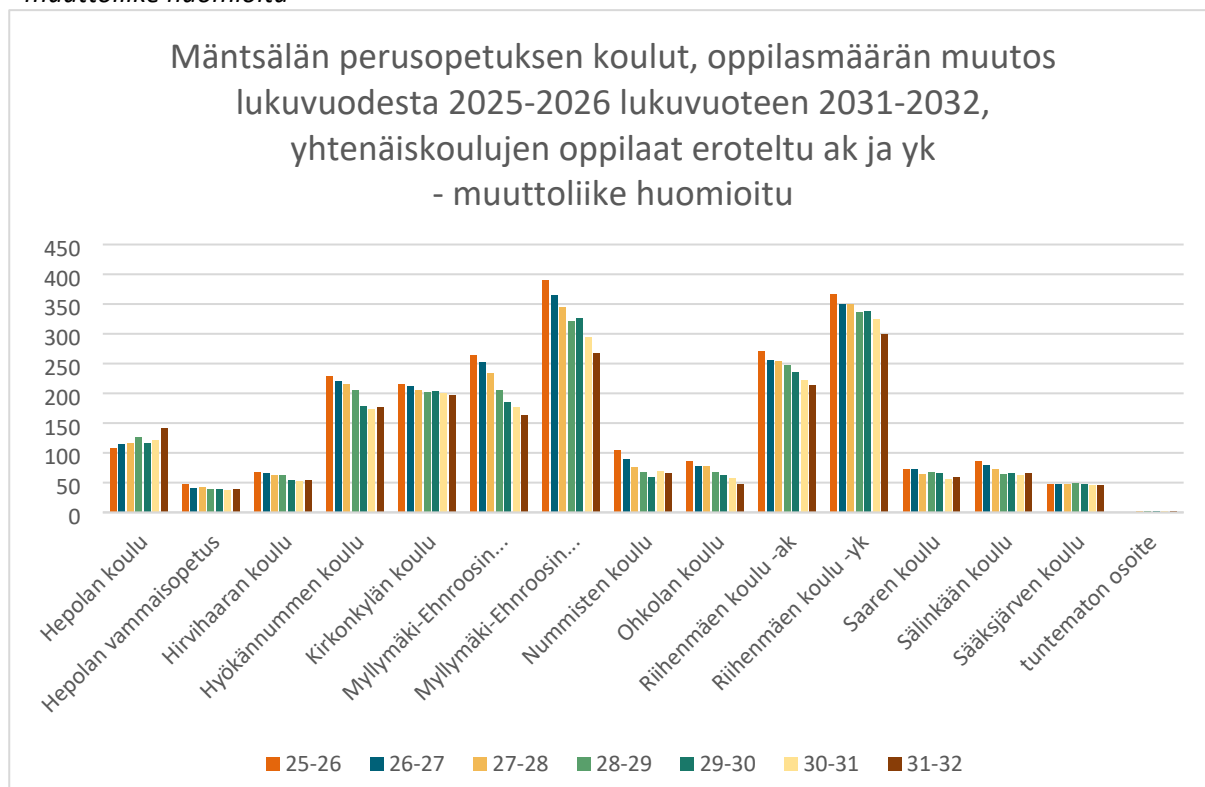
Taulukko 9. Ennusteet kunnan alueella

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

9.2. Ennusteet oppilaaksiottoalueittain

Kaavio 4. Mäntsälän perusopetuksen koulut, oppilasmäärän muutos lv. 2025–2026 - lv. 2031–2032 - muuttoliike huomioitu

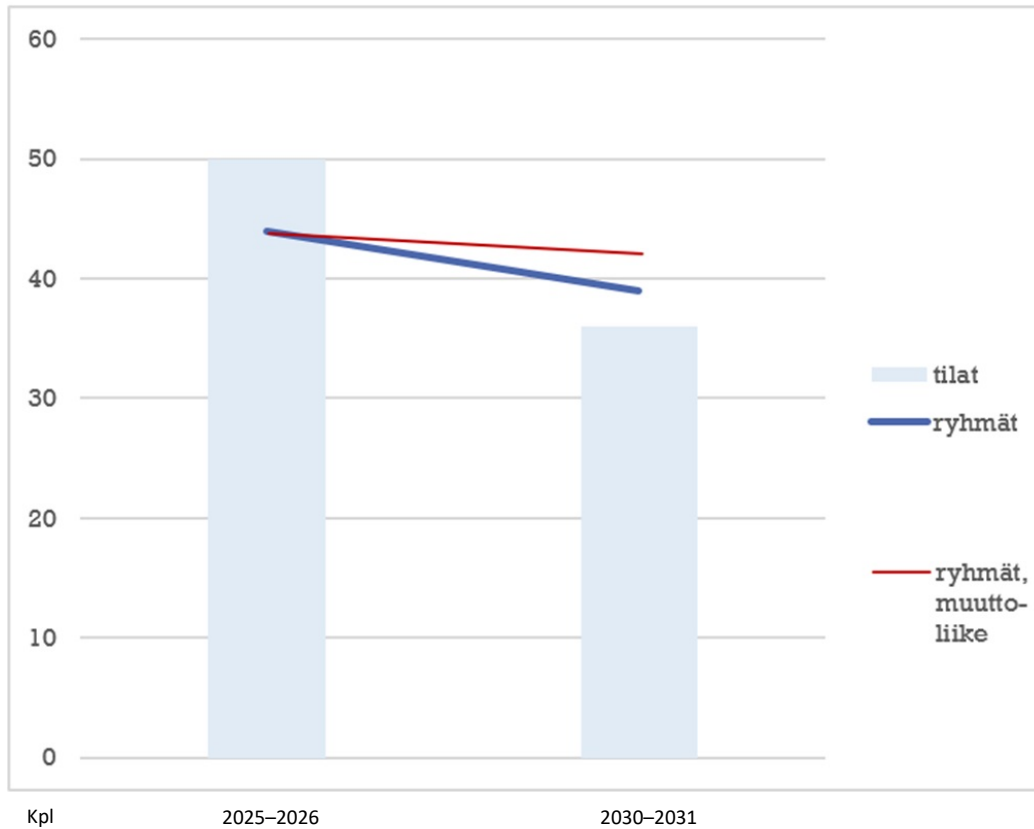
Kaavio 5. Mäntsälän perusopetuksen koulut, oppilasmäärän muutos lukuvuodesta 2025–2026 lukuvuoteen 2031–

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

2032, yhtenäiskoulujen oppilaat eroteltu ak ja yk - muuttoliike huomioitu

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

9.3. Tilojen riittävyys suhteessa oppilasmääriin

Kaavio 6. Tilojen riittävyys suhteessa oppilasmääriin (Tilanne 2025–2026 ja lukuvuonna 2030–2031, kun väliaikaistilat ovat poistuneet käytöstä eikä uudisrakentamista ole tapahtunut.)

Yllä oleva taulukko havainnollistaa tilojen riittävyyttä suhteessa opetusryhmiin. Lukuvuonna 2025–2026 perusopetuksen käytössä on 50 opetustilaa. Mukaan on laskettu tälle hetkellä käytössä olevat väliaikaistilat. Opetusryhmiä on 44.

Lukuvuonna 2030–2031 opetustiloja on 36 ilman uudisrakentamista. Tässä määrässä on mukana Hepolan pääkoulun tilat, mutta ei nyt käytössä olevia väliaikaistiloja minkään koulun osalta. Mäntsälässä syntyneiden määrään perustuva ennustettu opetusryhmien määrä on 39. Kun oppilasmäärään ennusteeseen lisätään muuttovoitto, arvioitu opetusryhmien määrä 42.

Keskustan alueella ei näin ollen ole riittävästi tiloja vuosikymmenen vaihteessa.

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

10. Kuntarajat ylittävä yhteistyö

Mäntsälän Kunta tuottaa aamu- ja iltapäivähoitoa Keusoten maksamana erillishuoltona. Vammaispalvelulain myötä aamu- ja iltapäivähoitoa tuotetaan lyhytaikaisessa huolenpidossa oleville oppilaille. Lyhytaikainen huolenpito korvaa erillishuollon. Tämä ei tuo muutoksia toiminnan tuottamiseen tai maksuvastuisiin.

Mäntsälän kunnalla on sopimus vammaisopetuksen järjestämisestä Pornaisten kunnan kanssa pornaislaisten pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden opetuksen järjestämisestä. Opetuksen erityisasiantuntija tekee hallinnollisen päätöksen oppilaan opetuksen toteuttamisesta vammaisopetuksen ryhmässä lausunnon pohjalta vammaisopetuksen paikkatilanteen huomioiden pornaislaisten vammaisopetukseen ottamisesta.

Mäntsälän ja Tuusulan kunnanjohtajat ja sivistysjohtajat ovat tammikuussa 2016 allekirjoittaneet sopimuksen Mäntsälän kunnan 7–9 luokkalaisten opetuksen järjestämisestä Kellokosken koulussa Tuusulassa. Tässä yhteydessä on määritelty oppilaaksiotto-alue, josta oppilaat otetaan lähikouluun Kellokoskelle. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt kesällä 2016 Mäntsälän ja Tuusulan kuntien välisen sopimuksen oppilaaksiottoalueesta. Sopimus on voimassa toistaiseksi.

Kunta voi järjestää perusopetuslain mukaiset palvelut itse tai yhdessä muiden kuntien kanssa. Sopimuksessa määritelty oppilaaksiottoalue kattaa (entisen) Arolan, Hyökännummen ja Ohkolan alakoulujen oppilaaksiottoalueet pääpiirteissään. Kummallakaan sopijaosapuolella ei ole yksin eikä ilman uutta sopimista muuttaa sopimuksen ehtoja.

Päätökset lähikouluista eteläisellä alueella tehdään tähän sopimukseen pohjautuen. Näihin sopimuksiin kummallakaan selvityksen vaihtoehdolla ei ole vaikutusta.

11. Henkilöstösuunnitelma

Esitetyillä vaihtoehdoilla on vain vähäisiä vaikutuksia opetushenkilöstön ja koulujen hallinnon henkilöstön määrään tai heidän tehtävien sisältönsä. Muiden palvelualueiden osalta henkilöstöön saattaa olla vaikutuksia riippuen siitä, mihin ratkaisuun päädytään (esimerkiksi kiinteistönhoito, siivous, ateriapalvelut).

Esitystä henkilöstön uudelleen sijoittelusta ei tällä hetkellä ole. Opetushenkilöstön osalta lähtökohtainen ajatus on, että henkilöstö siirtyy toiminnan mukana.

11.1. Opettajat

Oppilasmäärän väheneminen Mäntsälän kunnassa vaikuttaa lähitulevaisuudessa opettajien määrään siten, että se vähenee. Tässä selvityksessä esitetyillä vaihtoehdoilla ei ole vaikutusta opettajien määrään tai niillä on hyvin vähäinen vaikutus. Vaikutus voi toteutua esimerkiksi siinä tilanteessa, jos kolmen opettajan luokat on mahdollista yhdistää kahdeksi kohtuullisen kokoiseksi luokaksi ja yhdelle kolmesta opettajasta ei ole osoittaa muita opetustehtäviä.

11.2. Muu koulun henkilökunta

Vaihtoehdot eivät vaikuta oppilaiden määrään ja heidän tarpeisiinsa. Näin ollen vaihtoehdoilla ei ole vaikutusta koulunkäynninohjaajien ja kouluvalmentajien ja -mentoreiden määrään. Mahdollisia ohjaajaresurssin kohdentamisen synergiaetuja ei tässä tilanteessa ole mahdollista arvioida.

Koulusihteerien määrään vaihtoehdoilla ei todennäköisesti ole vaikutusta. Hepolan koulusihteeritehtävät ovat osa useamman koulun koulusihteeritehtävää. Koulusihteereiden tehtäväkokonaisuus on todennäköisesti määriteltävä uudelleen.

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

Vaihtoehdolla yksi on vaikutusta Kirkonkylän koulun johtamisjärjestelyyn. Tällä hetkellä Kirkonkylän koululla ja Hepolan koululla on yhteinen rehtori ja virka-apulaisrehtori. Hepolan opetustoiminnan lakatessa mahdollisesti kirkonkylän koulusta tulee itsenäinen noin 140 oppilaan yksikkö, jossa on mahdollisesti erityisluokkia. Tällöin koulun johtamisesta vastaa koulunjohtaja tai mahdollisesti rehtori. Virka-apulaisrehtoria ei tässä tilanteessa tarvita.

12. Vaikutusten arviointi

Nykytilanteen säilyttäminen

Nykytilanteen säilyttäminen johtaa siihen, että keskusta-alueen tilan puute lisääntyy asteittain, kun väliaikaistiloista joudutaan luopumaan. Keskusta-alueella ei ole tällöin riittävästi toiminnallisesti, pedagogisesti ja terveydellisesti sopivaa tilaa. Tilojen heikkoudella on vaikutusta myös henkilöstön sitoutumiseen, koska he eivät pysty toteuttamaan monipuolista ja innostavaa opetusta ja toimintaa. Taloudellisesti tämä voi johtaa siihen, että välttämättömiä ratkaisuja joudutaan toteuttamaan hätäisellä aikataululla, kun opetuspalveluiden toteuttaminen ei ole enää mahdollista.

Vaihtoehtojen osalta tehtiin alustavaa investointikustannusten tarkastelua korjaamisen ja rakentamisen osalta. Tarkastelun osalta valittiin yksi rakentamismalli ja rahoitusmalli, jotta kustannusten suuruusluokkaa oli mahdollista vertailla vaihtoehtojen välillä. Kustannustarkastelun rakentamismalli tai rahoitusmalli ei ole esitys lopullisista mallista eikä kummastakaan päätetä tässä yhteydessä. Vaihtoehto 1:n investointikustannustarkastelu pitää sisällään Myllymäen koulun vanhan osan purkamisen, Myllymäki-Ehnroosin pihatytöt ja liikennejärjestelyt ja Myllymäki-Ehnroosin uudisrakentamisen. Vaihtoehto 2:n investointikustannustarkastelu pitää sisällään Hepolan peruskorjaamisen, väistöjärjestelyt ja vähäiset tilamuutokset, Myllymäen koulun vanhan osan purkamisen, Myllymäki-Ehnroosin pihatytöt ja liikennejärjestelyt ja Myllymäki-Ehnroosin uudisrakentamisen. Molempien vaihtoehtojen osalta on tehty luonnos tilaohjelmasta, johon uudisrakentamisen kustannusarvio perustuu.

Vaihtoehto 1

Vaihtoehdossa yksi kaikille oppilaille ja henkilöstölle toteutuvat asianmukaiset ja terveelliset tilat. Uudisrakentaminen toteutuu Myllymäki-Ehnroosin tontille. Vaihtoehdossa yksi luovutaan Hepolan koulurakennuksen käytöstä. Vaihtoehdolla yksi on vaikutusta oppilaisiin ja henkilöstöön. Osa oppilaista ja henkilöstöstä siirtyy toiseen yksikköön. Yhtenäiskouluyksiköistä tulee oppilasmäärältään keskiuuria. Huolellisella suunnittelulla on varmistetta hyvän toimintakulttuurin ja yhteisöllisyyden toteutuminen.

Vaihtoehtojen rakentamisen ja peruskorjaamisen investointikustannusvaikutuksia on selvitetty uudisrakentamisen ja peruskorjaamiseen osalta alustavien tilaohjelmien pohjalta. Vaihtoehdon yksi investointikustannukset ovat 47,9 % vaihtoehdon kaksi kustannuksista, jos Hepolan rakennuksesta ei aiheudu yhtään kustannuksia opetuspalveluille rakennuksen käytöstä luopumisen jälkeen.

Hepolan rakennuksen jatkokäyttö jää pohdittavaksi vaihtoehdossa yksi.

Vaihtoehto 2

Vaihtoehdossa kaksi kaikille oppilaille ja henkilöstölle toteutuvat asianmukaiset ja terveelliset tilat. Hepolan kouluun ja Riihenmäen kouluun muodostuu lähitulevaisuudessa tarpeetonta tilan väljyyttä, mikä ei ole optimaalista talouden näkökulmasta. Uudisrakentamisen tarve ei poistu ja se toteutetaan Myllymäki-Ehnroosin tontille.

Vaihtoehto kahden rakentamisen ja peruskorjaamisen investointikustannukset luonnossuunnitelmien pohjalta ovat 52,1 % suuremmat kuin vaihtoehdossa yksi, (jos Hepolan rakennuksesta ei aiheudu kustannuksia vaihtoehdossa 1).

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

12.1. Lapsiin kohdistuvat vaikutukset

Keskeisimpinä lapsivaikutusten ennakoarvioinnissa (liite) nousi esiin terveellisen kouluympäristön tärkeys ja ensisijaisuus. Vaihtoehdon yksi uudisrakentamiseen suhtauduttiin myönteisemmin, koska tässä vaihtoehdossa Myllymäen koulun oppilaille rakennettaisiin uusi koulu. Hepolan vaativa erityisopetus ja vammaisopetus siirtyisivät myös uuteen koulun. Vaihtoehdon kaksi osalta Hepolan rakennuksen peruskorjaamisen onnistumiseen suhtauduttiin jossain määrin epäilevästi. Kaikissa vastaajaryhmissä nousi selkeästi esille, että Myllymäen koulun oppilaille toivotaan asianmukaisia tiloja pikaisesti.

Keskeisimmät huolet liittyivät turvallisuuteen: huolta herätti, kasvaako ryhmäkoko, riittävätkö resurssit, miten yhteisöllisyys muodostuu uudessa koulussa ja riittääkö isossa koulussa aikaa kohtaamiselle. Resurssien osalta huolta herätti erityisesti, riittävätkö resurssit tuen tarpeessa olevien oppilaiden tukemiseen.

Vaihtoehto 1	Vaihtoehto 2
Myönteiset seikat: - Terve koulurakennus - Paremmat oppimisympäristöt (tilat, piha) - Monipuolisemmat oppimisvälineet - Enemmän kavereita - Enemmän opiskeluhuollon resurssia - Asianmukaiset tilat vammaisopetukselle - Harrastemahdollisuuksien vähäinen lisääntyminen Huolta herättävänä asiana nähtiin: - Isompi kouluyhteisö - Tuttu kouluyhteisö rikkoutuu	Myönteiset seikat: - Terve koulurakennus Myllymäen oppilaille - Hepolan peruskorjaaminen - Kouluyhteisöt säilyvät nykyisinä Huolta herättävänä asiana nähtiin: - Hepolan peruskorjaus ei onnistu

Taulukko 10. Lapsivaikutusten vertailu

Koonnista ei noussut esille jyrkkää näkemystä kummankaan vaihtoehdon myönteisyydestä tai kielteisyydestä. Vaihtoehdon yksi osalta vammaisopetuksen tilojen rakentaminen Myllymäki-Ehroosin yhteyteen nähtiin myönteisempänä. Huolta kuitenkin herätti myös vaativan erityisopetuksen tilojen rakentaminen Myllymäki-Ehroosin yhteyteen, joskin todettiin, että suunnittelemalla tilat oikein tämä voi olla myös myönteinen asia.

Vaihtoehtojen toteuttamisesta voi todeta, että niillä ei ole ryhmäkokoja kasvattava vaikutus. Opetushenkilöstöä oppilaita oppilasryhmää kohden on vähintään yhtä paljon kuin nykytilassa ja henkilöstön kohdentaminen oppilaiden ohjaamisen on joustavampaa. Hyvän toimintakulttuurin avulla ilmapiiri on välittävä ja aikuisilla on aikaa kohdata oppilaat. Lapsia tuetaan muutokseen valmistautumisessa ja uuden yhteisön rakentamisessa. Tilojen ja piha-alueiden hyvällä suunnittelulla pystytään takamaan kaikenlaisia tiloja isommassakin yksikössä, myös rauhallisia ja ärsykeettömiä.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että lasten oikeudet toteutuvat molemmissa vaihtoehdoissa. Lapsivaikutusten ennakoarvioinnin pohjalta vaihtoehdon yksi toteuttaminen on kannattavampaa, kun huomioidaan se, etteivät kyselyssä esille nousseet huolet toteudu.

13. Lausunnot

Sivistyslautakunta päätti 23.9.2025 pyytää hyväksymänsä keskusta-alueen kouluverkkoselvityksen luonnoksesta ja sen vaihtoehdoista yksi ja kaksi lausunnot lautakunnilta, vaikuttamistoimielimiltä, kuntalaisilta ja henkilöstön edustajilta. Lautakunnista lausunto pyydettiin teknisen ja elinvoiman lautakunnalta, kuntakehityslautakunnalta ja hyvinvointilautakunnalta. Vaikuttamistoimielimiltä lausunto pyydettiin nuorisovaltuustolta, lapsi- ja perheasiainneuvostolta, vammaisneuvostolta ja ikäihmisten neuvostolta.

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

Kuntalaisten ja henkilöstön osalta lausunnot pyydettiin keskusta-alueen koulujen vanhempainyhdistyksiltä, henkilöstöä edustavilta järjestöiltä ja kuntalaisilta.

13.1. Lautakuntien lausunnot

Tekninen ja elinvoimalautakunta:

Tekninen ja elinvoimalautakunta toteaa lausunnossaan, että hankkeen kustannuslaskentaa ja aikataulutusta tehdään tarveselvitystyön ja hankesuunnittelun aikana. Samoin tilojen hankinta- ja toteutustapavaihtoehtoja tarkastellaan tarveselvityksen ja hankesuunnittelun aikana. Tässä vaiheessa tarkastellaan myös moduulirakentamisvaihtoehto ja sen vaikutukset aikatauluun. Lautakunta korostaa, että tilatarve arvioidaan tarveselvitysvaiheessa oppilasmäärän perusteella.

Tekninen ja elinvoimalautakunta toteaa, että vaihtoehto 1 on taloudellisesti merkittävästi kannattavampi, jos Hepolan rakennukseen ei ole tarvetta investoida. Myös yllä- ja kunnossapitokustannusten poistuminen. Vaihtoehdossa 1 tulee myös noin 3 henkilötyövuoden verran säästöä ateria- ja puhtauspalveluiden osalta.

Molemmissa vaihtoehdoissa tulee säästöjä väliaikaistiloista luopumisesta. Vaihtoehdon 2 kannattavuutta heikentää Hepolan rakennuksen korjaustarve ja korjauksen aikaisten väistötilojen hankintakustannukset.

Tekninen ja elinvoimalautakunta huomauttaa, että molemmissa tarkastelluissa vaihtoehdoissa puretaan Myllymäen koulun vanha osa kesäloman aikana turvallisuussyistä ja säilytetään laajennusosan talotekniikka.

Kuntakehityslautakunta:

Kuntakehityslautakunta toteaa lausunnossaan, että väestönkasvu ja uusi rakentaminen keskittyy ennusteiden mukaan asemakaava-alueelle, Kirkonkylään ja Hyökännummelle palvelujen ja hyvien yhteyksien läheisyyteen. Uudet asemakaava-alueet ja strategisen yleiskaavan uudet asuinalueet sijaitsevat Kirkonkylän eri puolilla, isoimmat alueet Kirkonkylän itäosassa, joka on Myllymäki-Ehroosin oppilaaksiottoaluetta.

Kuntakehityslautakunta toteaa, että asemakaava-alueilla oppilaat eivät pääsääntöisesti kuulu koulukuljetuksen piiriin lyhyiden etäisyyksien vuoksi. Tämä on myös yksi tärkeä tekijä lapsiperheiden asuinpaikkavalinnoissa ja vaikuttaa siten osaltaan uudisrakentamiseen.

Hankkeiden suunnittelussa on huomioitava mahdolliset kaavamuutokset, jotta keskeisten palvelujen sijainti ja alueiden käyttötarkoitus tukevat kunnan elinvoimaa. Esimerkiksi Hepolan koulun tontin käyttötarkoituksen muutos edellyttää asemakaavan tarkistamista.

Kuntakehityslautakunta toteaa, että tiedossa ei ole kaavoituksellisia tai muita esteitä Myllymäki-Ehroosin alueella tapahtuvalle purkamiselle ja uudisrakentamisella, kun nykyiset asemakaavamääräykset huomioidaan. Huomioita tulee erityisesti kiinnittää rakennuksen julkisivun jäsentelyyn, materiaalivalintoihin, värikyseen ja muotokielen soveltuvuuteen Ehroosin rakennukseen.

Kuntakehityslautakunta toteaa lisäksi, että erityistä huomiota tulee kiinnittää uudisrakennuksen liittymiseen Ehroosin kouluun. Huomioita tulee kiinnittää myös piha-alueiden turvallisuuteen ja luonnonmukaisuuteen sekä huomioida erityisryhmien tarpeet.

Hyvinvointilautakunta:

Hyvinvointilautakunta korostaa lausunnossaan koulutilojen merkitystä kuntalaisten yhteisöllisyyden ja harrastustoiminnan tukena. Tilojen monikäyttöisyys edistää kuntalaisten hyvinvointia ja aktiivista elämäntapaa.

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

Hyvinvointilautakunta nostaa esille, että koulupäivän yhteydessä järjestettävä maksuton harrastustoiminta tukee lasten hyvinvointia, osallisuutta ja tasa-arvoa. Kouluverkon tiivistäminen mahdollistaa oppilaille laajemman harrastustarjonnan koulupäivän yhteyteen kuin hajanainen kouluverkko.

Hyvinvointilautakunnan näkemyksen mukaan on tärkeää, että koulutilat ovat terveellisiä ja turvallisia. Lautakunta esittää, että kouluverkkoratkaisussa tulee huomioida kuntatalouden tasapainottamisen tarve ja vaikutus koko sivistys- ja hyvinvointipalveluiden palveluverkon edistämiseen.

Hyvinvointilautakunta nostaa esille laadukkaasti toteutetun lapsivaikutusten ennakoarvioinnin ja korostaa, että siinä esiin tuotuja vaikutuksia voidaan huomioida lasten ja heidän perheidensä elämässä ja tukea heitä muutostilanteessa. Lautakunta pitää tärkeänä, että haavoittuvassa asemassa olevien oppilaiden kuten vammaisten oppilaiden tarpeisiin kiinnitetään erityistä huomiota tulevissa tilaratkaisuissa.

Hyvinvointilautakunta puoltaa jatkovalmistelussa vaihtoehtoa 1.

13.2. Vaikuttamistoimielimien lausunnot

Lapsi- ja perheasiainneuvosto pitää vaihtoehto 1:tä pääosin myönteisenä, mutta nostaa esiin huolia pitkistä koulumatkoista, turvallisuudesta ja vammaisopetuksen tiloista. Liikuntasalin poistuminen vaikuttaa urheiluseuroihin, ja säästöjä toivotaan opetuksen tukipalveluihin. Vaihtoehto 2:ssa riskinä nähdään Hepolan koulun remontin epäonnistuminen ja kustannusten kasvu. Terveelliset ja turvalliset tilat ovat tärkeitä kaikille oppilaille, ja suurissa yksiköissä tulee huomioida ikäryhmien tarpeet.

Vammaisneuvosto korostaa, että suurissa kouluissa vammaisopetuksen oppilaiden integroituminen on vaikeampaa, ja yksilöllisten tarpeiden huomioiminen haastavaa. Neuvosto piti parempana vaihtoehtona pienempää yksikköä. Henkilökunnan, vanhempien ja oppilaiden näkemyksiä on tärkeää kuulla, ja vammaisopetuksen tulisi pysyä keskustan tuntumassa.

Nuorisovaltuusto näkee molemmissa vaihtoehtoissa hyvää, mutta kannattaa vaihtoehtoa 2. Huolta aiheuttavat koulumatkojen piteneminen ja nuorten käyttäytymisen vaikutukset pienempiin oppilaisiin.

Ikäihmisten neuvosto toivoo, että koulusta vapautuvia ja uusia tiloja voidaan käyttää ikäihmisten harrastustoimintaan ja yhteisenä olohuoneena eri puolilla Mäntsälää, huomioiden tilojen saavutettavuus ja esteettömyys.

Lapsi- ja perheasiainneuvosto:

Vaihtoehto 1 nähdään pääosin myönteisenä, sillä se tarjoaa laadukkaan oppimisympäristön ja yhtenäisemmän koulupolun. Huolenaiheita ovat kuitenkin osalla oppilaista pitenevät koulumatkat (esim. Jurvala), turvallisuus tienylityksissä ja radanvarressa sekä vammaisopetuksen asianmukaiset tilat ja laadukas opetus siirtymävaiheessa. Liikuntasalin poistuminen heikentää urheiluseurojen vuorotilannetta, ja opiskeluhuollon tilat on turvattava. Kouluverkon tiivistyksen tuomat säästöt toivotaan kohdennettavan opetuksen tukipalveluihin.

Vaihtoehto 2 sisältää merkittävän riskin Hepolan koulun remontin epäonnistumisesta ja kustannusten kasvusta. Osa vanhemmista arvostaa pientä koulua, kuten Hepolaa. Riippumatta valinnasta kaikille oppilaille on taattava terveelliset, turvalliset ja opetusta tukevat tilat myös suunnittelun ja rakentamisen aikana. Isoissa yksiköissä tulee huomioida ikäryhmille sopivat välituntialueet, ja Kirkonkylän koulun oppilaille on varmistettava selkeä koulupolku jo alussa.

Vammaisneuvosto:

Vammaisopetuksen oppilaiden integroituminen suuriin kouluihin on haastavaa. Suuret tilat eivät korvaa pienen

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

kouluyhteisön inklusiivisuutta, ja tuttujen opettajien siirtyminen ei riitä luomaan yhteisöllisyyttä. Yleisopetuksen

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

oppilaille tulee tarjota valmiuksia kohdata vammaisopetuksen oppilaita, ja vuorovaikutusta on aktiivisesti tuettava.

Suuressa koulussa välimatkat ja yksilöllisten ratkaisujen toteuttaminen ovat vaikeampia. Oppilailla on yksilöllisiä tarpeita ääniin, valoihin ja tiloihin liittyen, joiden huomioiminen on haastavaa. Hepolan koulussa erityistarpeet on huomioitu joustavasti, mikä on pienemmässä yhteisössä helpompaa.

On tärkeää kuulla henkilökunnan, vanhempien ja oppilaiden näkemyksiä. Vammaisopetuksen tulisi säilyä keskustan tuntumassa.

Nuorisovaltuusto:

Nuorisovaltuustossa nähtiin hyviä puolia molemmissa vaihtoehtoissa, mutta päätyi kannattamaan vaihtoehtoa 2. Huolta herätti koulumatkojen pituuden lisääntyminen Hepolan koulusta luovuttaessa sekä nuorten käyttäytyminen ja sen vaikutus Myllymäki-Ehnröösille siirtyvien pienempien alakoululaisten ja vammaisopetuslaisten arjessa.

Ikäihmisten neuvosto:

Ikäihmisten neuvosto toivoo, että koulukäytöstä vapautuvia tiloja ja myös uusia rakennettavia tiloja voidaan käyttää ikäihmisten harrastustoiminnassa. Koulujen tiloja voisi käyttää esimerkiksi koko kunnan yhteisenä olohuoneena, jossa huomioidaan kunnan eri toimijoiden tarpeet. Tiloja ikäihmisten käyttöön on hyvä olla eri puolilla Mäntsälää. Tällöin on tärkeää huomioida tilan saavutettavuus ja esteettömyys.

13.3. Kuntalaisten ja henkilöstön edustajien lausunnot

Kuntalaisten ja henkilöstön osalta lausunnot pyydettiin keskusta-alueen koulujen vanhempainyhdistyksiltä, henkilöstöä edustavilta järjestöiltä ja kuntalaisilta 16.10.2025 mennessä. Lausuntoja pyydettiin myös asukasillassa Mäntsälän lukiolla 8.10.2025.

Kuntalaislausuntoja saatiin 13 kappaletta, joista suurin osa oli yksittäisten kuntalaisten lausuntoja. Ehnröös ja Ohkolan koulujen vanhempainyhdistykset sekä Ohkolan kyläyhdistys antoivat myös lausunnot. Lausunnon jättivät lisäksi koulumentorit ja Mäntsälän JHL.

Kuntalaisten lausunnoissa esiin nostettiin pohdintaa Kirkonkylän koulun tulevaisuudesta ja sujuvan koulupolun rakentumisesta. Lausunnoissa oli myös esityksiä Kirkonkylän koululle lisärakentamisesta ja pohdittiin muita ratkaisuvaihtoehtoja, joilla koulu pystyisi edelleen toimimaan 1–6 luokkien yksikkönä. Todettiin myös, että Kirkonkylän koulun oppilaille on merkittävää selkeän koulupolun rakentuminen.

Pääosassa kuntalaislausunnoissa kannettiin vaihtoehtoa 1, koska se nähtiin lapsen koulupolun kannalta selkeämpänä mallina ja vaihtoehtoa pidettiin talouden kannalta järkevämpänä valintana. Myös vaihtoehdon 2 nähtiin osassa lausuntoja parempana kuin vaihtoehto 1.

Lausunnoissa kiinnitettiin erityistä huomiota vammaisopetukseen ja vaativaan erityisopetukseen. Näkemykset jakaantuivat ja osassa lausuntoja korostettiin molempien ryhmien osalta pienempien yksiköiden etuja. Muutoksien toteutuessa korostettiin molempien erityisryhmien osalta, että suunnittelussa ja toteutuksessa tulee heidän tarpeensa huomioida erityisen tarkasti.

13.4. Yhteenveto ja huomioidut lausunnoista

Lausunnoissa korostuvat terveyteen, hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyvät seikat, taloudellisuus, kasvun ja palveluiden varmistaminen ja selkeä koulupolku. Huomioitavana seikkoina esiin nousee haavoittuvassa asemassa olevien tarpeiden huomioiminen koulumatkat.

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

Lausunnoissa vaihtoehto 1 sai enemmän kannatusta. Esiin nostettiin vaihtoehdon yksi osalta, että se takaa varmemmin terveelliset, turvalliset ja toiminnallisesti hyvät tilat. Vaihtoehtoehto 1 on myös kunnan talouden kannalta edullisempi. Uudisrakentaminen keskittyy potentiaaliselle kasvualueelle. Koulumatkat ovat käveltäviä, vaikkakin osalla oppilaista matkan pituus muuttuu nykytilanteeseen. Lasten näkökulmasta koulupolkua pidettiin selkeämpänä vaihtoehdossa 1. Vaihtoehdon 1 toteutumisen koettiin myös lisäävän lasten harrastamisen mahdollisuuksia koulupäivän yhteydessä.

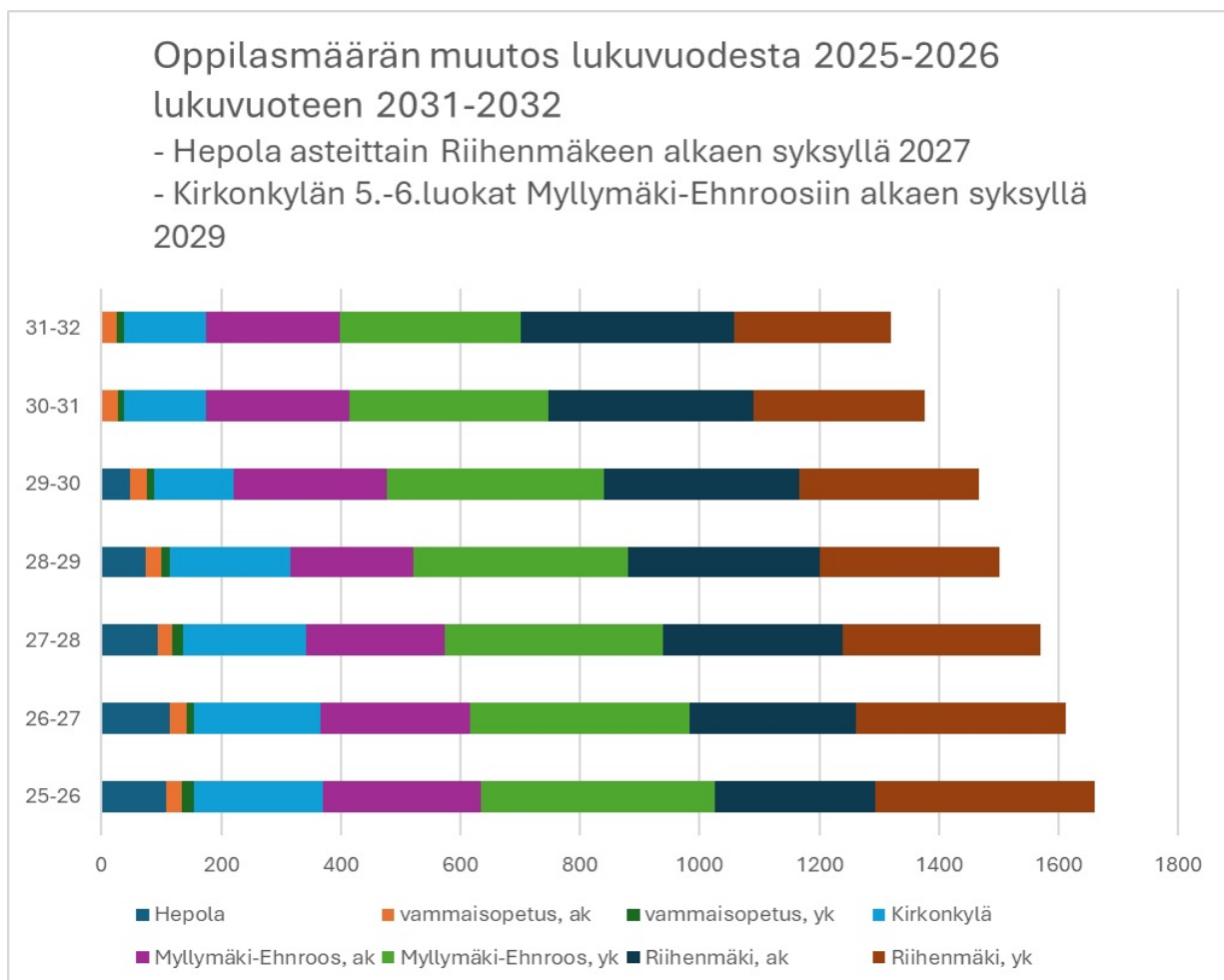
Vammaisopetuksen ja vaativan erityisopetuksen järjestäminen isomman kouluyksikön yhteydessä herätti osittain huolta. On tärkeää huomioida vaativan erityisen tuen ja vammaisopetuksen oppilaiden tarpeet suunnitteluvaiheessa, jotta negatiiviset vaikutukset pystytään selättämään.

Teknisen ja elinvoimalautakunnan lausunnossa korostettiin, että tässä kohtaa ei päätetä uudisrakennuksen koosta, rakentamistavasta eikä rahoitusmallista. Nämä huomioidaan tarveselvitys ja hankesuunnitteluvaiheessa.

14. Esitys Mäntsälän keskustan alueen uudesta kouluverkosta ja oppilaiden lähikoulujärjestelyistä

Mäntsälän keskustan alueen kouluverkkoselvityksessä perusopetuksen järjestäminen esitetään toteutettavaksi vaihtoehto 1:n mukaisesti.

Keskusta-alueen kouluverkko muodostuu vaihtoehdossa 1 Riihenmäen koulusta, Kirkonkylän koulusta ja Myllymäki-Ehnroosin koulusta.

Taulukko 11. Oppilasmäärien kehitys keskustan alueella vaihtoehdon 1 toteutuessa

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

Koulu	Lukuvuosi						
	25–26	26–27	27–28	28–29	29–30	30–31	31–32
Hepolan koulu	108	115	94	75	48	0	0
vammaisopetus	47	40	42	39	40	38	39
Kirkonkylän koulu	216	212	206	202	134	137	137
Myllymäki-Ehroosin yhtenäiskoulu	654	615	596	564	618	572	526
Riihenmäen koulu	635	628	632	621	627	629	618

Taulukko 12. Oppilasmäärien kehitys keskustan alueella vaihtoehdon 1 toteutuessa

Riihenmäen koulussa on vuosiluokkien 1–9 opetusta, erityisluokkien opetusta ja valmistavaa opetusta ja painotettua opetusta. Oppilaaksiottoalue on ns. Hepolan ja Riihenmäen koulun nykyinen oppilaaksiottoalue, seitsemännelle luokalle Riihenmäen kouluun siirrytään myös Sälinkään ja Saaren kouluista.

Kirkonkylän koulu on vuosiluokkien 1–4 koulu, jossa on erityisluokkien opetusta. Oppilaaksiottoalue on nykyinen Kirkonkylän koulun oppilaaksiottoalue. Oppilaat siirtyvät neljännen luokan jälkeen Myllymäki-Ehroosin kouluun

Myllymäki-Ehroosin koulu on vuosiluokkien 1–9 koulu, jossa on erityisluokkien opetusta, joustavaa perusopetusta, valmistavaa opetusta, vammaisopetusta, vaativaa erityisopetusta ja painotettua opetusta. Oppilaaksiottoalue on ns. Myllymäki-Ehroosin koulun nykyinen oppilaaksiottoalue, kouluun siirtyvät Kirkonkylän koulun oppilaat viidenneltä luokalta alkaen, seitsemännelle luokalle Myllymäki-Ehroosin kouluun siirrytään myös Hirvihaaran, Nummisten ja Sääksjärven kouluista.

Vaihtoehdossa 1 toteutuu selkeä koulupolku kaikille oppilaille keskustan alueella. Jokaisella keskustan kouluyksiköllä on selkeä tehtävä osana kokonaisuutta. Seitsemännelle luokalle siirtyminen kylien kouluista toteutuu entisen laisesti. Vaihtoehdo 1:n toteutuminen ei vaikuta Tuusulan kunnan kanssa tehtyyn sopimukseen Etelä-Mäntsälän oppilaiden opetuksen järjestämisestä Kellokosken koulussa. Oppilaiden koulumatkoihin vaihtoehdolla 1 ei ole merkittäviä vaikutuksia ja koulukuljetuskustannukset eivät lisäänty.

Vaihtoehdo 1:n toteutuessa keskustan alueella saavutetaan hyvä tilanne tilojen terveellisyyden ja pedagogisen toimivuuden osalta. Kirkonkylän koulun päärakennuksen ja Riihenmäen koulun yläkouluosan peruskorjaukset on kuitenkin huomioitava lähitulevaisuudessa. Sekä vaativalle erityisopetukselle että vammaisopetukselle rakennetaan toimintaan soveltuvat ja toimintaa tukevat tilat. Inklusion ja vertaisryhmän kanssa toimimisen näkökulmasta yhtenäiskoulun osana toimiminen on eduksi sekä vaativalle erityisopetukselle että vammaisopetukselle. Vaihtoehdon 1 suunnittelun ja toteuttamisen yhteydessä on mahdollista huomioida selvityksen aikana esille nousseet huolet vaativan erityisopetuksen ja vammaisopetuksen järjestämisestä isomman kouluyksikön yhteydessä.

Vaihtoehdo 1 ei vaikuta opetushenkilöstön määrään, eivätkä muutkaan henkilöstöresurssit vähene. Henkilöstön kohdentaminen oppilaiden oppimisen ohjaamiseen on kuitenkin joustavampaa. Ryhmäkokoihin vaihtoehdolla 1 ei ole vaikutusta. Huomioitava on, että vaihtoehdossa 1 oppilaita ja henkilöstöä siirtyy yksiköistä toisiin erityyppisiin yksiköihin. Tämä vaatii keskustelua, tukemista ja yhdessä uuden yhteisöllisen toimintakulttuurin rakentamista.

Talouden näkökulmasta vaihtoehdo 1 on arvion mukaan edullisempi investointikustannusten osalta. Vaihtoehdon 2 peruskorjaaminen ja tilojen muuntaminen on kalliimpaa kuin uudisrakentaminen. Vaihtoehdossa 1 ei tarvita lisää väistötilaa rakentamisen ajalle, koska tähän tarkoitukseen voidaan hyödyntää Myllymäen koulun kentällä olevia väistötiloja. Hepolan rakennuksen pidempiaikaista opetuskäytössä säilyttämistä ei voi perustella tarpeella. Jos vaativalle erityisopetukselle ja vammaisopetukselle rakennetaan toisaalle soveltuvat tilat, joita näillä opetusmuodoilla ei Hepolassa ole, Hepolan rakennukselle ei lähitulevaisuudessa ole pysyvää tarvetta erillisenä perusopetuksen kouluna. Jos Hepolan käytöstä luovutaan, rakennuksen kohtalo jää ratkaistavaksi.

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

Selvitys ja kehittämissuunnitelma

Toimivalla kouluverkolla on vaikutusta kunnan vetovoimaan ja houkuttelevuuteen asuinkuntana. Myös keskusta-alueella, jonne muuttoliikennettä voi kohdistua, tulee olla lapsen näkökulmasta selkeä koulupolku, joka toteutuu terveellisissä ja turvallisissa koulurakennuksissa. Kuntalaisen ja kuntaan muuttoa harkitsevan näkökulmasta on varmasti tärkeää, että kunnassa pystytään tekemään tarvittavia päätöksiä ja että päätöksiä toteutetaan. Selkeä visio kehittämisen suunnasta ja aikataulusta vahvistaa positiivista mielikuvaa kunnasta. Ratkaisu kouluverkosta tukee laadukkaiden ja yhdenvertaisten koulupalveluiden toteutumista keskusta-alueella kuntastrategian mukaisesti.

Huomioiden lasten oikeuksien toteutuminen, ennen kaikkea oikeus terveelliseen ja turvalliseen kouluympäristöön, pedagogistoinnalliset ratkaisut ja kestävä talous, vaihtoehto 1 on vaihtoehtoista suositeltavampi.

15. Yhteenveto ja päätösehdotukset

Valitaan vaihtoehto 1 jatkovalmisteluun. Tässä yhteydessä päätetään, että keskusta-alueen kouluverkkoa kehitetään vaihtoehdon 1 mukaisesti. Vaihtoehtoon liittyvästä rakentamisen toteuttamistavasta päätetään jatkosuunnittelun pohjalta. Uuden rakentaminen toteutetaan viipymättä, niin pienimuotoisesti kuin mahdollista ja tilojen muuntojoustavuus huomioiden. Rakentamisen suunnittelulle on tehtävä investointivaraus vuoden 2026 talousarvioon, riippumatta toteuttamistavasta suunnitteluvuosille 2027–2029 tulee tehdä investointivaraukset hankkeen toteuttamiseksi. Suunnitteluvuosien investointivaraukset selviävät tarveselvityksen ja hankesuunnittelun yhteydessä.

Toteuttamisen toimenpiteet on käynnistettävä vuoden 2026 alussa vaihtoehdon 1 mukaisella tarveselvityksellä, jossa arvioidaan tarkemmin mm. tarvittavien tilojen määrä, käyttäjämäärät ja toiminnalliset vaatimukset, kustannukset ja keskusta-alueen koulurakennusten muu peruskorjaustarve ja niiden kiireellisyys. Tarkemmat liitännäisvaikutukset palveluverkkokokonaisuuteen ja muihin hankkeisiin on arvioitava ja huomioitava jatkosuunnitelmissa. Tarvesuunnitelman pohjalta tulee tehdä varsinainen hankesuunnitelma, johon sisältyy hankkeen etenemisen aikataulu.

LIITTEET

Liite 1. Keskustan alueen kouluverkkoselvityksen lapsivaikutusten ennakkoarviointiraportti

Liite 2. Keskustan alueen kouluverkkoselvityslausunnot